

@up

Περιοδική Έκδοση
Πανεπιστημίου Πατρών

3η περίοδος
τεύχος 21
Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2025

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

@UP: ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ-ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΞΙΑ

Κατερίνα Κωστίου - Γιάννης Παπαθεοδώρου (Τμήμα Φιλολογίας)

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πάνος Αλεξόπουλος (Τμήμα Ιατρικής)

Μαρία Αργυροπούλου (Τμήμα Διοίκησης Τουρισμού)

Σταύρος Καλαϊτζίδης (Τμήμα Γεωλογίας)

Χρυσή Καραπαναγιώτη (Τμήμα Χημείας-Σχολή Θετικών Επιστημών)

Βασίλης Μανουσάκης (Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών)

Κυριάκος Σγάρμπας (Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Φιλίω Βογιαντζή (Μονάδα Οικονομικής & Διοικητικής Υποστήριξης Ε.Λ.Κ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών)

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

PENCILCASE

ΜΟΝΙΜΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Κώστας Βασιλόπουλος (Απόφοιτος, Τμήμα Φυσικής)

Βασιλική Γεραντώνη (Μεταπτ. φοιτήτρια, Τμήμα Φιλολογίας)

Χαρά Λαγού (Υποψ. Διδάκτωρ, Τμήμα Φιλολογίας)

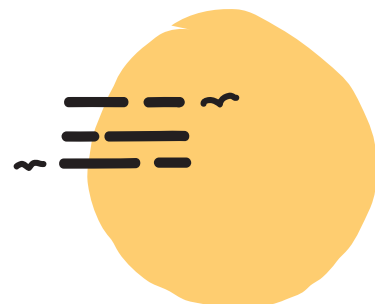
Γεωργία Λαλιώτη (Μεταπτ. φοιτήτρια, Τμήμα Φιλολογίας)

Αγγελική Ματράκα (Υποψ. Διδάκτωρ, Τμήμα Φιλολογίας)

Δημήτρης Μπαλτάς (Υποψ. Διδάκτωρ, Τμήμα Φιλολογίας)

Ματίνα Παρασκευά (Διδάκτωρ, Τμήμα Φιλολογίας)

Βενετία Σχοινά (Μεταπτ. φοιτήτρια, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών)

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΥΧΟΥΣ

Αλεξανδρής Αλεξάνδρου, Κωνσταντίνος Βασιλόπουλος, Βασιλική Γεραντώνη, Σταύρος Ξ. Δρακόπουλος, Χάρης Κοντοσφύρης, Κατερίνα Κωστίου, Χαρά Λαγού, Γεωργία Λαλιώτη, Κωνσταντίνος Λιοντάκης, Ματίλντα Αλέσι, Αγγελική Ματράκα, Jamie Miller, Όλγα Νικολοπούλου, Μαρία Ντούκα, Γιάννης Παπαθεοδώρου, Αφροδίτη Ράππη, Ελένη Σαμαρά, Δημήτρης Σκληβανιώτης, Σοφία Τσανάκα, Ανδρονίκη Χρυσάφη.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Συντάκτες της ύλης

Upatras Photo Gallery

Pexels.com / Unsplash.com / rawpixel.com

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

newsletter@upatras.gr

Ενυπόγραφα άρθρα και συνεντεύξεις δεσμεύουν μόνον τους συντάκτες τους. Επιτρέπεται η αναδημοσίευση οποιουδήποτε μέρους της ύλης του @Up, αρκεί να είναι ακριβής και να αναφέρεται η πηγή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

EDITORIAL

ΔΙΟΔΙΑ (4)

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

ΣΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ TOP 10: ΧΡΥΣΟ ΜΕΤΑΛΛΙΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ PATRAS-MED IGEN 2024 ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ — [ΜΑΤΙΑΝΤΑ ΑΛΕΣΙ](#), [ΜΑΡΙΑ ΝΤΟΥΚΑ](#), [ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΡΑΠΤΗ](#) (6)
«BIOCAREER DAY; GET INSPIRED» ΑΠΟ ΤΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΒΙΤΥΡ ΤΟΥ ΤΜ. ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ — [ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΙΟΝΤΑΚΗΣ](#) & [JAMIE MILLER](#) (9)

UP-ΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ

«ΑΟΡΑΤΕΣ ΧΕΙΡΟΝΟΜΙΕΣ ΙΒΟΥΑΡ» — [Ο ΧΑΡΗΣ ΚΟΝΤΟΣΦΥΡΗΣ](#) ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΚΛΗΒΑΝΙΩΤΗ (ΕΠΙΜ. [ΟΛΓΑ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ](#)) (10)

UNIVERSITY

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΑΙ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ: ΑΡΜΑ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗΣ (13)

ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ (ΠΡΟ)ΤΑΣΕΙΣ

ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΑΠΟ ΚΟΝΤΑ ΤΗΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΣ — [ΕΛΕΝΗ ΣΑΜΑΡΑ](#) (15)
ΑΠΟ ΤΟ ΡΕΝΤΓΚΕΝ ΣΤΟ ΤΣΕΡΝΟΜΠΙΛ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΣ — [ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ](#) (17)

ALUMNI

«...WHEN LIFE GIVES YOU LEMONS, MAKE LEMONADA!» — [ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ Ξ. ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΗΝ ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΑΤΡΑΚΑ](#) (19)

ΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΤΕΧΝΕΣ-ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΒΙΒΛΙΟ

ΜΙΑ ΠΟΛΗ, ΕΝΑΣ ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ, ΔΥΟ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ — [ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΧΡΥΣΑΦΗ](#) (21)
ΣΠΕΙΡΑ, ΕΝΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΣΤΑΘΗ ΠΟΛΙΤΗ — [ΓΕΩΡΓΙΑ ΛΑΛΙΩΤΗ](#) (24)
ΓΚΕΟΡΓΚΙ ΓΚΟΣΠΟΝΤΙΝΟΦ, ΧΡΟΝΟΚΑΤΑΦΥΓΙΟ. ΒΡΑΒΕΙΟ INTERNATIONAL BOOKER 2023 — [ΣΟΦΙΑ ΤΣΑΝΑΚΑ](#) (25)
ΜΕΤΑΞΥ ΤΑΪΒΑΝ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΗΣ: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ. ΗΥΑΗΣΥ, ΜΕΙΝΕ ΑΛΗΘΙΝΟΣ, ΕΝΑ ΧΡΟΝΙΚΟ ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗΣ, ΜΤΦΡ. ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΑΚΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΕΚΔ. ΟΚΤΩ, 2024 — [ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΓΕΡΑΝΤΩΝΗ](#) (27)

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

CROSSING (2024): ΕΝΑ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΛΥΤΡΩΣΗΣ (29)
ΟΤΑΝ ΤΟ ΣΙΝΕΜΑ ΦΩΤΙΖΕΙ ΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ: ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΑΙΝΙΑ *SMALL THINGS LIKE THESE* (30)
— [ΧΑΡΑ ΛΑΓΟΥ](#)

ΜΟΥΣΙΚΗ

PINK FLOYD, *THE WALL*. 45 ΧΡΟΝΙΑ «ΣΠΑΕΙ» ΤΟΥΣ ΤΟΙΧΟΥΣ — [ΑΛΕΞΑΝΔΡΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ](#) (31)

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

ΣΤΥΛ (32)

ΔΙΟΔΙΑ

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΩΣΤΙΟΥ - ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

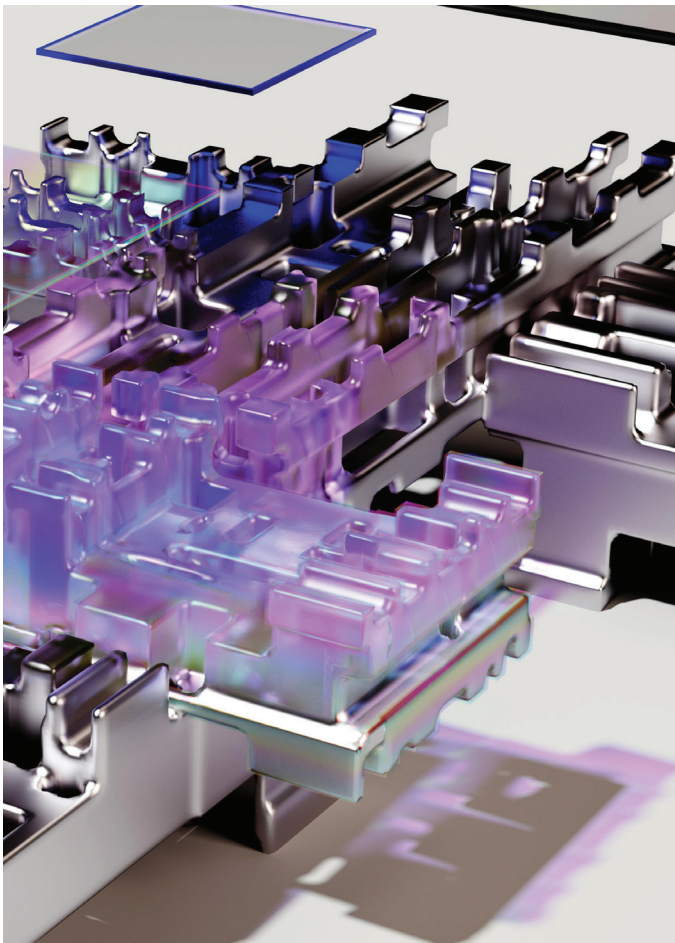
Πρόσφατα, εν μέσω των ασφυκτικών δασμών που ανακοίνωσε ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ, παρακολούθησαμε ένα πολύ ενδιαφέρον οικονομικό «επεισόδιο». Στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης, σημειώθηκαν μεγάλες πτώσεις στις μετοχές για την τεχνητή νοημοσύνη, καθώς το φτηνό κινέζικο DeepSeek ήταν η απάντηση στο ChatGBT. Όπως αναφέρεται στα αμερικανικά ΜΜΕ, η «έκρηξη πανικού», μετά την κινεζική εισβολή τεχνολογίας μειωμένου κόστους, δεν επηρέασε μόνο το χρηματιστήριο αλλά και την ίδια την κυβέρνηση, η οποία είχε εντωμεταξύ εξαγγείλει επενδύσεις πολλών δισεκατομμυρίων στις σχετικές έρευνες. Απ' ό,τι φαίνεται, ο ανταγωνισμός στα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης εξελίσσεται πλέον σε ένα νέο είδος «τεχνολογικού πολέμου» της εποχής μας. Μέρος αυτού του πολέμου δεν είναι μόνο οι προδιαγραφές των «ψηφιακών βοηθών» αλλά και οι γλώσσες που (θα) μιλάνε.

Το Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου του Ερευνητικού Κέντρου «Αθηνά», για παράδειγμα, ανακοίνωσε ότι έχει ήδη δημιουργήσει ένα «μοντέλο βάσης» ανοιχτού κώδικα, το οποίο απαντά σε ερωτήματα και επιλύει προβλήματα, συσσωρεύοντας γνώσεις και μιμούμενο τις ανθρώπινες ικανότητες. Μετά το πρώτο γλωσσικό μοντέλο, το Meltemi, το νέο Llama –Krikri (συνειρμικός συνδυασμός του ανοιχτού κώδικα Llama 3.1. με το κρι-κρι του ελληνικού ζωϊκού βασιλείου), το νέο γλωσσικό μοντέλο τεχνητής νοημοσύνης μπορεί να μας «μιλάει» στα

ελληνικά και στα αγγλικά. Αν σε κάτι ξεχωρίζει, σε σχέση με την προγενέστερη εκδοχή του, είναι πως το Llama-Krikri «θυμάται» μέχρι 128.000 λέξεις, μπορεί να «αποθηκεύσει», για την ώρα, ένα ολόκληρο βιβλίο 250 σελίδων και μπορεί να ανταποκριθεί σε μια σειρά πολλαπλών και σύνθετων ερωτήσεων. Ξέρει αρχαία και νέα ελληνικά, μεταφράζει και παράγει νέα κείμενα, γνωρίζει τόσο το μονοτονικό όσο και το πολυτονικό σύστημα. Με άλλα λόγια, το Llama-krikri είναι ένας «ψηφιακός βοηθός», που μπορεί να φανεί χρήσιμος σε πολλά στάδια της επιστημονικής σκέψης και έρευνας, ενώ, ταυτόχρονα, μπορεί να υποστηρίξει τη λειτουργία ακόμη και μικρομεσαίων επιχειρήσεων, που στηρίζονται στη γραφή και στην επικοινωνία.

Όπως υποστηρίζει, ωστόσο, η ερευνήτρια κ. Γιάγκου μέσα από τη λειτουργία των «ψηφιακών βοηθών», τίθεται ξανά και επιτακτικά το ζήτημα της «ψηφιακής επιβίωσης της γλώσσας». Ξέρουμε ότι γλώσσες που δεν μιλιούνται, χάνονται. Στο εξής θα χάνονται και οι γλώσσες που δεν εκπροσωπούνται ψηφιακά. Για να επιβιώσει μια γλώσσα σήμερα πρέπει να διαθέτει ψηφιακό αποτύπωμα, που σημαίνει να υποστηρίζεται από γλωσσικές τεχνολογίες. Τέτοιες είναι τα μεγάλα γλωσσικά μοντέλα. Και επειδή είμαστε πολύ μικρή αγορά, δεν έχουμε εμπορικό ενδιαφέρον για τις μεγάλες εταιρείες. Αν δεν επενδύσουμε εμείς σε ελληνικές γλωσσικές τεχνολογίες, δεν θα το κάνει κανείς».¹

Για όσους και όσες βιάστηκαν, λοιπόν, να πουν πως η τεχνητή νοημοσύνη αφορά μόνο τις επιστήμες της Πληροφορικής, τα νέα είναι πως αυτή η μεγάλη επανάσταση αφορά και τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες · και, μάλιστα, στο πιο βασικό τους επίπεδο: στην εκμάθηση των γλωσσών, στην εκπαίδευση των «ψηφιακών βοηθών» στη γλώσσα. Το θέμα είναι να γίνει αντιληπτό γρήγορα πως οι νέες Γλωσσικές και Πολιτισμικές Τεχνολογίες, που θα αναδυθούν από τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης, δεν είναι κάτι απειλητικό αλλά είναι – ή θα γίνει – ένας νέος επιστημονικός κλάδος. Πόσο προετοιμασμένοι/ες είμαστε, όμως, για την ενσωμάτωσή του στα προγράμματα σπουδών των Ιδρυμάτων μας; Ακόμη και όσα Τμήματα των Ανθρωπιστικών Επιστημών προσπάθησαν να αντιμετωπίσουν τις νέες προκλήσεις σκόνταψαν συχνά στο αντίστροφο στερεότυπο.

Τι δουλειά έχουν οι «φιλόλογοι» με τις «μηχανές»;, ρωτούν ακόμη όσοι αφελώς πιστεύουν πως ένας αλγόριθμος τα λύνει όλα. Έως τώρα, καμιά σοβαρή επένδυση δεν έχει γίνει στη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης από τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά τον σχεδιασμό της έρευνας στο Πανεπιστήμιο. Και όμως · ένα μεγάλο μέρος της σύγχρονης ευαισθησίας μας γύρω από το θέμα αυτό ξεκινά από την ίδια τη μυθολογία. Ο πρώτος που έφερε την «τεχνολογία» στους ανθρώπους, ρισκάροντας τη θέση του και τα προνόμιά του από τις λογής-λογής εξουσίες, ήταν ο Προμηθέας. Μπορεί να γίνει ξανά επίκαιρος είτε για να μας υπενθυμίσει τη θυσία του, είτε για να μας υπενθυμίσει το κόστος της δικής μας προσχώρησης σε έναν εντελώς διαφορετικό κόσμο. Προφανώς —και σε αυτή τη φάση—, οι Ανθρωπιστικές Επιστήμες πρέπει να πληρώσουν κάποια διόδια για να εισέλθουν στη νέα εποχή. Θα το κάνουν; Και με ποιο τίμημα; Ή, αλλιώς, όπως έγραφε η Τζένη Μαστοράκη στο ποίημα «Προμηθέας» από τα Διόδια (1972):

*Λίγο πριν ανοίξει το ταβάνι
κι όλοι πεθάνουνε πνιγμένοι στα λουλούδια
εσύ, έχοντας ανακαλύψει τη φωτιά,
εμπορεύεσαι βιαστικά το συκώτι σου.*

1. <https://www.kathimerini.gr/society/563459920/to-eyfyes-kri-kri-poy-milaei-ellinika/>

από τη

της Πανεπιστημιακής
Κοινότητας

ΣΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ TOP 10: ΧΡΥΣΟ ΜΕΤΑΛΛΙΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ PATRAS-MED IGEM 2024 ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

ΛΛΕΣΙ ΜΑΤΙΑΝΤΑ

ΝΤΟΥΚΑ ΜΑΡΙΑ

ΡΑΠΤΗ ΑΦΡΟΔΙΤΗ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ, ΤΜΗΜΑ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ

Με εντυπωσιακές διακρίσεις επέστρεψε στην Ελλάδα η διεπιστημονική φοιτητική ομάδα Patras-Med iGEM 2024 του Πανεπιστημίου Πατρών, από τον κορυφαίο διαγωνισμό Συνθετικής Βιολογίας, iGEM, που φιλοξενήθηκε στο Παρίσι το φθινόπωρο. Ο διαγωνισμός αυτός, που ξεκίνησε από το MIT και διοργανώνεται ετησίως από το iGEM Foundation, είναι ο μεγαλύτερος στον τομέα του διεθνώς. Φέτος, συγκέντρωσε 4.000 φοιτητές και μαθητές, μοιρασμένους σε 438 ομάδες από 65 χώρες και από κορυφαία εκπαιδευτικά ιδρύματα, που διαγωνίστηκαν με σκοπό να προτείνουν καινοτόμες λύσεις σε σύγχρονες προκλήσεις, από την κλιματική αλλαγή έως τη θεραπεία

σοβαρών ασθενειών. Με τη χρήση των μεθόδων της συνθετικής βιολογίας, οι διαγωνιζόμενοι ανέπτυξαν καινοτόμες ιδέες που αποδεικνύουν πώς η επιστήμη μπορεί να προσφέρει λύσεις και να αλλάξει την καθημερινότητά μας προς το καλύτερο.

Η ομάδα Patras Medicine iGEM ανέπτυξε το project «Lethe: Reviving Memories, Forgetting Alzheimer's Disease», μια νέα θεραπευτική προσέγγιση γονιδιακής θεραπείας για τη νόσο Αλτσχάιμερ. Βασικός στόχος της θεραπείας είναι να αποτρέψει τη βλαβερή συσσώρευση μιας πρωτεΐνης στον εγκέφαλο, που ονομάζεται tau, δυναμικά οδηγώντας στη δυσλειτουργία των νευρώνων του εγκεφάλου και στην εμφάνιση της νόσου. Έτσι, η ομάδα επιχειρήσει να αυξήσει την ποσότητα ενός ενζύμου, ονόματι PP2A, που αντιστρέφει την τροποποίηση που συμβαίνει στις tau πρωτεΐνες και οφείλεται για την συσσώρευση τους. Για να πραγματοποιηθεί αυτό, η ομάδα χρησιμοποίησε εξαιρετικά καινοτόμα ρυθμιστικά μόρια, όπως το γνωστό πλέον στον χώρο της επιστήμης miRNA-195, το οποίο εκφράζεται από έναν ακίνδυνο και ταυτόχρονα αποτελεσματικό στην μεταφορά μορίων ιό, που ονομάζεται αδενο-συσχετιζόμενος ιός AAV και μεταφέρεται από χημικά τροποποιημένα "οχήματα", τα εξωσώματα, που έχουν την δυνατότητα να ταξιδεύουν στον εγκέφαλο μεταφέροντας την θεραπεία στο Κεντρικό Νευρικό Σύστημα.

Η ομάδα Patras-Med iGEM ξεκίνησε τη λαμπρή πορεία της το 2022 με το project «syn-PNOIA» για τη διάγνωση του καρκίνου του πνεύμονα, όπου κέρδισε χρυσό μετάλλιο και τα βραβεία «Best Diagnostics» και «Best Wiki». Το 2023, η ομάδα εντυπωσίασε ξανά με το θεραπευτικό project «Herophilus» για τον καρκίνο του παγκρέατος, κατακτώντας για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά χρυσό μετάλλιο.

Η φετινή επιτυχία, όμως, είναι ακόμα πιο σπουδαία: εκτός από την κατάκτηση του χρυσού μεταλλίου που αναδεικνύει την αριστεία του project σε όλα τα επίπεδα, με την είσοδό της στο παγκόσμιο Top 10 ανάμεσα σε 196 προπτυχιακές ομάδες («Top 10, Undergrad»), η Patras-Med iGEM έγινε η πρώτη ελληνική ομάδα που πέτυχε τέτοια διάκριση σε αυτό το επίπεδο, ξεπερνώντας Πανεπιστήμια παγκοσμίου φήμης, όπως του Stanford, Oxford, MIT και Cambridge.

Επιπλέον, απέσπασε το Βραβείο Συμπερίληψης («Inclusivity Award») για τον κοινωνικό αντίκτυπο των δράσεών της, οι οποίες προώθησαν τη συμμετοχή μειονοτήτων στην επιστήμη και την κοινωνική ένταξη των ασθενών με άνοια, συμβάλλοντας ουσιαστικά στην ευαισθητοποίηση για αυτά τα ζητήματα.

Ταυτόχρονα, η ομάδα ξεχώρισε όντας υποψήφια σε μία από τις πιο απαιτητικές κατηγορίες και με τον μεγαλύτερο ανταγωνισμό: «Καλύτερο Θεραπευτικό project ανάμεσα σε 45 ομάδες Προπτυχιακού και Μεταπτυχιακού επιπέδου» (Nomination for «Best Therapeutics Project, Undergrad & Overgrad»), καθώς και υποψήφια για την «Καλύτερη Παρουσίαση» (Nomination for «Best Presentation, Undergrad»).

Αυτή η επιτυχία οφείλεται στην αφοσίωση και τη συλλογική εργασία μιας ομάδας φοιτητών που προέρχονται από διαφορετικά τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών, των οποίων η συνδυαστική προσπάθεια και ο ενθουσιασμός, καθιστούν την Patras-Med iGEM 2024 πρότυπο διεπιστημονικής συνεργασίας, δείχνοντας ότι η Ελλάδα μπορεί να πρωτοστατεί σε έναν τομέα αιχμής με παγκόσμια απήχηση.

Συγκεκριμένα, τα μέλη που αποτελούν την ομάδα είναι:

Γρηγορόπουλος Ιωάννης (Τμήμα Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής)

Διαμαντάκης Μιχαήλ (Τμήμα Ιατρικής),

Κουρή Μαρία (Τμήμα Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής),

Λαμπροπούλου Μαριάννα (Τμήμα Βιολογίας),

Αλέσι Ματίλντα (Τμήμα Βιολογίας),

Ντούκα Μαρία (Τμήμα Βιολογίας),

Ράπτη Αφροδίτη (Τμήμα Βιολογίας),

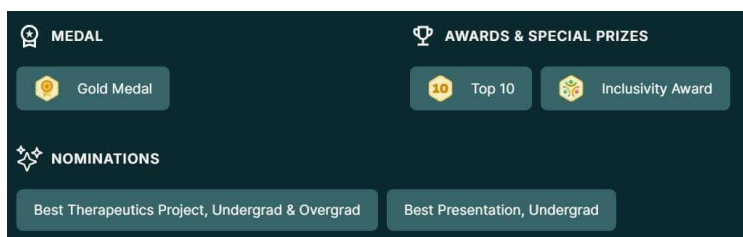
Ρόζου Βασιλική (Τμήμα Βιολογίας),

Σερέτης Στυλιανός (Τμήμα Φαρμακευτικής),

Σφυρή Δήμητρα (Τμήμα Βιολογίας),

Χατζόπουλος Άλκης (Τμήμα Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής) και

Αδαμόπουλος Μιχαήλ-Άγγελος (Graphic Designer).

Advisors:

Τερζίδου Παρασκευή (Τμήμα Φαρμακευτικής)
Μπόχαλης Ελευθέριος (Τμήμα Φαρμακευτικής)
Παναγιώτου Βλασής (Τμήμα Μηχανικών Η/Υ
και Πληροφορικής)

Instructors:

Μαγγανή Σύλβια (Τμήμα Χημείας, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια)
Σαββόπουλος Νικόλαος (Τμήμα Χημείας, Διδακτορικός φοιτητής)
Νίκα Κωνσταντίνα (Επικ. Καθηγήτρια Βιοχημείας, Τμήμα Ιατρικής Πανεπιστημίου Πατρών)

Επιβλέποντες Καθηγητές:

Σπυρίδων Μουρτάς (Επικ. Καθηγητής, Τμήμα Χημείας Πανεπιστημίου Πατρών)
Πιπερίγκου Ζωή (Επικ. Καθηγήτρια, Τμήμα Χημείας Πανεπιστημίου Πατρών)

Με κάθε επιτυχία και καινοτομία, η Patras-Med iGEM 2024 αποδεικνύει ότι η Συνθετική Βιολογία μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην αντιμετώπιση των παγκόσμιων προβλημάτων, φέρνοντάς μας πιο κοντά σε έναν πιο υγιή και βιώσιμο κόσμο.

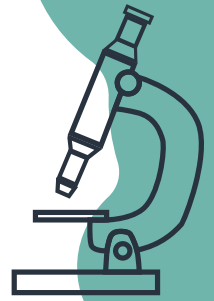
«BIOCAREER DAY; GET INSPIRED»

ΑΠΟ ΤΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ BITUP ΤΟΥ ΤΜ. ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ

BITUP

Bioscientific Team University Of Patras

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΛΙΟΝΤΑΚΗΣ ΚΑΙ JAMIE MILLER
ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ, ΤΜΗΜΑ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ, ΜΕΛΗ ΤΗΣ BITUP

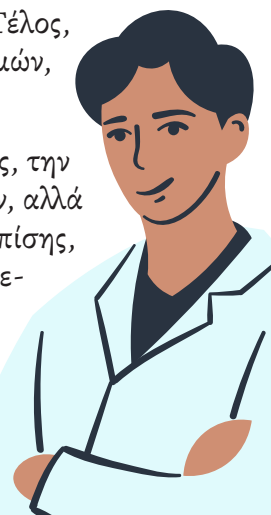

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε η εκδήλωση *BioCareer Day; Get Inspired*, στις 14/12/2024, στο Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Πατρών. Στην εκδήλωση συμμετείχαν έντεκα διακεκριμένοι ομιλητές από τον χώρο των βιοεπιστημών, αλλά και πολλοί φοιτητές, τόσο του Τμήματος Βιολογίας όσο και άλλων Τμημάτων. Επίσης, την εκδήλωση παρακολούθησαν μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Βιολογίας, καθώς και επαγγελματίες των βιοεπιστημών.

Η εκδήλωση αυτή αποτέλεσε μια πρωτοβουλία της ομάδας BiTUP (Bioscientific Team of University of Patras), της πρώτης φοιτητικής, μη κυβερνητικής και μη κερδοσκοπικής, ομάδας του τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών. Στόχος της ομάδας είναι η ενημέρωση του κοινού για θέματα βιοεπιστημονικού χαρακτήρα με τη διοργάνωση εκδηλώσεων και δράσεων, αλλά και η επικοινωνία της επιστήμης της Βιολογίας με εύκολο και ευχάριστο τρόπο, μέσω δημοσιεύσεων στους λογαριασμούς μας στα social media. Στο πλαίσιο αυτό, διοργανώθηκε και η εκδήλωση στο Συνεδριακό Κέντρο, με σκοπό να αναδειχθούν οι δεξιότητες που προσφέρει ένα πτυχίο Βιολογίας, οι προοπτικές στους κλάδους των βιοεπιστημών, αλλά και τα απαραίτητα προσόντα για μια επιτυχημένη επαγγελματική πορεία. Η εκδήλωση αποτέλεσε μια ιδέα η επιτυχημένη υλοποίηση της οποίας απαιτούσε, τελικά, αρκετό χρόνο και ενέργεια. Εξάλλου, για τα περισσότερα μέλη της ομάδας, αν όχι όλα, η οργάνωση τέτοιων εκδηλώσεων υπήρξε μια πρωτόγνωρη εμπειρία. Όλοι, όμως, συνέβαλαν με τον δικό τους μοναδικό τρόπο για ένα άψογο αποτέλεσμα.

Η επιτυχία της εκδήλωσης έγκειται στην υποστήριξη της από τους ομιλητές που τίμησαν την ομάδα μας με την παρουσία τους και τις ενδιαφέρουσες εισηγήσεις. Συγκεκριμένα οι ομιλητές ήταν οι: Νταϊλιάνης Στέφανος (Πρόεδρος και καθηγητής του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών), Δημόπουλος Παναγιώτης (καθηγητής του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών), Αδαμίδης Γεώργιος (επικ. καθηγητής του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών), Πανίτσα Μαρία (αναπλ. καθηγήτρια του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών), Μακρής Χρήστος (αναπλ. καθηγητής του Τμήματος Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Πατρών), Γκρίντζαλης Κωνσταντίνος (επικ. καθηγητής του Dublin City University), Γαλανός Παναγιώτης (επικ. καθηγητής του University of Southern Denmark), Γαλτσιδης Σωτήριος (Clinical Trial Assistant της Pfizer), Γαλουζής Χαράλαμπος (Μεταδιδακτορικός Ερευνητής στο EMBL), Καραμανλίδης Αλέξανδρος (Managing Director του Αρκτούρου) και Γρηγοριάδου Ελπίδα (MSc στον ΟΦΥΠΕΚΑ). Οι ομιλητές αναφέρθηκαν στις δυνατότητες και τις ευκαιρίες που προσφέρει ένα πτυχίο Βιολογίας, καθώς και στα απαραίτητα προσόντα που πρέπει να έχει ένας βιολόγος για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του σύγχρονου χώρου εργασίας. Εστίασαν, επίσης, στις δυνατότητες μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών στο εξωτερικό και στο εσωτερικό, καθώς και στην ενεργή αναζήτηση ευκαιριών από τους φοιτητές. Τέλος, ανέδειξαν τους τομείς στους οποίους μπορεί να εργαστεί ένας πτυχιούχος των βιολογικών επιστημών, τις προκλήσεις και τις συνθήκες εργασίας που επικρατούν σε αυτούς.

Η εκδήλωση δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί χωρίς την στήριξη του Τμήματος Βιολογίας, την προώθησή της από το Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Πατρών, αλλά και τη χρηματοδότηση που λάβαμε από το Πανεπιστήμιο. Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλουμε, επίσης, στους μεγάλους χορηγούς της εκδήλωσης «Mosaic Coffee Roasters» και «Βιεννέζικο», για τα κεράσματα που πρόσφεραν στους συμμετέχοντες. Η ομάδα μας ευελπιστεί σε μελλοντικές εκδηλώσεις και δράσεις για την ανάδειξη της μαγείας της Βιολογίας, με μεγαλύτερη εμβέλεια, στις οποίες ελπίζουμε να δούμε πολλά γνώριμα πρόσωπα!

ΑΟΡΑΤΕΣ ΧΕΙΡΟΝΟΜΙΕΣ ΙΒΟΥΑΡ

ΧΑΡΗΣ ΚΟΝΤΟΣΦΥΡΗΣ, ΕΙΚΑΣΤΙΚΟΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ, ΠΑΜ

Ο Δημήτρης Σκληβανιώτης γεννήθηκε στην Πάτρα. Σπούδασε Αρχιτεκτονική στο Μιλάνο. Εργάστηκε ως αρχιτέκτονας στην Τεχνική Υπηρεσία της Εθνικής Τράπεζας (1982-2002). Φοίτησε στην Σχολή Καλών Τεχνών στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (Φλώρινα). Από τα μαθητικά του χρόνια άρχισε να πειραματίζεται με τη ζωγραφική και το σκίτσο. Με αφορμή την έκθεσή του στο Πολύεδρο, η Όλγα Νικολοπούλου επιμελήθηκε αυτό το αφιέρωμα παραχωρώντας το κείμενο του Χάρη Κοντοσφύρη στο @Up. Τους ευχαριστούμε.

Ο Δημήτρης Σκληβανιώτης είναι ένας αρχιτέκτονας ζωγράφος. Ζωγραφίζει τοπία με καθαρά αρχιτεκτονικά στοιχεία γεγονότων στον ορίζοντα πλημμυρισμένα από χρώμα, ποιότητες φωτός χωρίς την ανθρώπινη παρουσία. Η αρχιτεκτονική για αυτόν είναι η ζωγραφική του απλού καθαρού στερεομετρικού σχήματος που αποτελεί και μοντέλο για γνωσιακές κατασκευές στις ψευδαισθησιακές δυο διαστάσεις. Ένα καθαρό στερεομετρικό σχήμα στέκει στο τοπίο ως ένα ενεργητικό στοιχείο του τόπου και το χρώμα είναι αυτό που κάνει την αρχιτεκτονική δρώσα. Τα κτίσματα ιδρώνουν στην επήρεια του πρωτογεννημένου χρώματος. Δροσίζονται από το χρώμα εξίσου όταν ο αέρας το απλώνει πάνω τους. Ο Σκληβανιώτης εναποθέτει το χρώμα και το φως γεννιέται από την υλη.

Η ψευδαίσθηση των τριών διαστάσεων παρατηρείται με επτά οπτικές ιδιότητες των σχημάτων: το περίγραμμα, το μέγεθος, το χρώμα, την υφή, τη θέση, τον προσανατολισμό και την οπτική αδράνεια. Καταγράφει σε αυτό το παρατηρολόγιο τις σχέσεις που έχουν όλες αυτές οι ιδιότητες με το χρώμα. Το χρώμα εμφανίζεται αυτοσημαινόμενο και συναπτόμενο. Η χρωστικότητα λειτουργεί ως διάφανο-γράφημα όπου όλα εξαυλώνονται, όλα είναι ανυπόστατα και υπαρκτά.

Ο ορίζοντας μιας παραδείσιας κατάστασης στη γη υπάρχει εκεί και η αρχιτεκτονική τροπικότητα υπονοεί ότι δεν μπορεί να ξαναζωγραφιστεί, είναι στιγμή μοναδική. Είναι ένα είδος πρόσληψης του τοπίου. Περιγράφει το τοπίο με τις κατασκευές του ως έκφραση οπτικών προτεραιοτήτων, ως αντιληπτική κατάκτηση του πεδίου της όρασης. Η χωρική περιγραφή είναι απλούστατη, περιλαμβάνει ένα αρχέτυπο οίκημα κατασκευασμένο ως παραλειπόμενο χρήσης που αποτελεί για τον ίδιο μια πολιτισμική εικόνα και συμβάν (αισθητικό-εικονογραφικό) αντικείμενο και διαδικασία ενσωμάτωσης και εμπλοκής του βλέμματος. Η απόσταση των ζωγραφισμένων κτηρίων είναι εκείνη του θεατή που απουσιάζει από τα τοπία παντελώς. Ο τρόπος του τοπιογραφικού βλέπειν ενεργοποιεί ως περιοχή περιήγησης ακόμα και κατοίκησης ακρότατους χώρους στην άκρη του βλέμματος.

Στην οπτική σύνθεση οι θεατές δεν φαίνονται, αλλά υπάρχουν ως υποκείμενες οντότητες. Η παρουσία τους εννοείται με ρομαντικές στρεβλώσεις του χώρου. Ύλη και σύμβολα, σχήματα και χώρος, αρχιτεκτονική μικρής κλίμακας και περιπλάνηση, χρώμα και μόνο χρώμα αφ' εαυτού του, προτείνονται σαν μια ζωγραφική πολιτισμικού τοπίου αναψυχής, χωρίς ταξιδιωτικές οδηγίες.

Είναι το ανθρώπινο μέρος του φυσικού αδιαίρετο από το ζωγραφικό μέρος; Είναι η ζωγραφιά ένα μέρος που μπορούμε να περιδιαβούμε και ταυτόχρονα ποιητικά να κατοικήσουμε αφημένοι; Ο Σκληβανιώτης οργανώνει το φανταστικό τοπίο με πυξίδα το χρώμα που ρέει ανεξάντλητο από παλέτες χρωμάτων του γκρι και που η ματζέντα, τα θαλασσιά και τα κίτρινα πορτοκαλιά, στιλβώνουν τις επιφάνειες αδιακρίτως.

Το χρώμα είναι μια αισθητική εντύπωση της λειτουργίας των ματιών μας κάτω από τη διέγερση φωτεινής ακτινοβολίας. Έτσι ως ορατή ακτινοβολία περιπλέκεται από την τονικότητα, τη χροιά και τον κορεσμό. Ο Σκληβανιώτης αναμειγνύει τα χρώματα με το γκρι να στιλβώνει αλλά και να απελευθερώνει χρωστική ορατότητα, με τρόπο τόσο ενεργό, που σπάνια περνά απαρατήρητο. Τα γειτονικά χρώματα αιωρούνται και σπινθηρίζουν όπου εφάπτονται, κάνοντας την διάχυση των χρωμάτων σπινθηροβόλα γκρι. Η φρεσκάδα τους είναι διαρκής, γιατί αφήνονται στον αιφνίδιο συσχετισμό του καθαρού χρώματος, που ζητά την ανάμειξη και την συμβολή των συμπληρωματικών χρωμάτων, με την απουσία κάποιου βασικού. Το βασικό χρώμα που λείπει εμφανίζεται εν τη απουσία του στα μάτια των παραβρισκομένων και αυτή η εφέλκυση είναι εντροπική και καταλυτική.

Ο Σκληβανιώτης οργανώνει τόσο την γραμμική όσο και την χρωστική παράσταση με σχεδιαστική ενότητα ύφους φωτοσκιαζόμενων όγκων. Ο χώρος του παραμένει ομοιογενής και ισότροπος. Περιγράφει με χρωματικές κηλίδες την γεωμετρική μορφή των τοποθετημένων με προοπτική σύνταξη αντικειμένων και αρχιτεκτονικών εύπλαστων απλών αρχιτεκτονικών κατασκευών. Η τέχνη του είναι η ζωγραφική δυνατότητα του χρώματος, που ενώ επικάθεται γύρω από περιγράμματα και σχήματα, είναι ενεργό, ενεργότερο και από το αυγουστιάτικο μελτέμι.

Η εικαστική γλώσσα του Σκληβανιώτη είναι καθαρά συνδεδεμένη με το χρώμα, το οποίο στέκει ως κεντρικός μοχλός της ζωγραφικής του. Το χρώμα είναι όχι μόνο αισθητική αλλά και κινητήρια δύναμη που καθορίζει την αντίληψη του χώρου. Στην έκθεση στο Πολυέδρο (17 Ιανουαρίου με 15 Φεβρουαρίου 2025), ο καλλιτέχνης φαίνεται να εκφράζει αυτήν τη σχέση με την τοποθέτηση των έργων στον χώρο, όπου το χρώμα φαίνεται να γεμίζει τον χώρο και να διαμορφώνει τις σχέσεις μεταξύ των έργων.

ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ:

1987 Γκαλερί ΖΥΓΟΣ – Αθήνα

1988 Γκαλερί ΖΥΓΟΣ – Αθήνα

1988 Γκαλερί ΖΥΓΟΣ – Αθήνα

1993 Γκαλερί ΕΠΙΠΕΔΑ – Αθήνα

2025 Γκαλερί ΠΟΛΥΕΔΡΟ – Πάτρα

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ / ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ:

Καλοκαίρι 1986 & 1987 – Α' & Β' Διεθνές Φεστιβάλ Πατρινών Καλλιτεχνών – Πάτρα

Μάιος 1987 – Σέρρες

Καλοκαίρι 1987 – Γκαλερί ΖΥΓΟΣ – Αθήνα

Μάιος 1992 Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας – Αθήνα

Δεκέμβριος 1992 – Γκαλερί ΕΠΙΠΕΔΑ – Αθήνα

Μάιος 1996 – Μέγαρο Μελά Εθνικής Τράπεζας – Αθήνα

Δεκέμβριος 1999 – Πολιτιστικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας – Πάτρα

Νοέμβριος 2015 – Πινακοθήκη Δήμου Αθηναίων έκθεση "Τρεις γενιές ζωγραφική" – Αθήνα

2016 – Γκαλερί Μοσχανδρέου – Μεσολόγγι

Για πρώτη φορά το Πανεπιστήμιο Πατρών συμμετέχει οργανωμένα, σε κλίμακα πολλαπλών εστιασμένων και εμπνευσμένων δράσεων, στο Πατρινό Καρναβάλι 2025. Το Πανεπιστήμιο Πατρών σε συνεργασία με την Κοινωνική Επιχείρηση Δήμου Πατρέων ΚΕΔΗΠ – Καρναβάλι Πάτρας, αναπτύσσει δράσεις στη φετινή διοργάνωση εορτασμού του.

Πιο αναλυτικά παρακάτω δίνονται οι καρναβαλικές δράσεις:

- Αρχικά, με αφορμή τον εορτασμό των 60 χρόνων από την ίδρυση του Πανεπιστημίου Πατρών, θα κατασκευαστεί άρμα από το Καρναβαλικό Εργαστήρι του Δήμου Πατρέων, που θα συμμετάσχει στη μεγάλη παρέλαση του Πατρινού Καρναβαλιού μαζί με πλήρωμα εκπροσώπων από τις φοιτητικές ομάδες του Πανεπιστημίου, αλλά και προσωπικό του Πανεπιστημίου Πατρών.
- Διοργάνωση δράσεων στην Πανεπιστημιούπολη στο Κουκούλι, που περιλαμβάνουν:
 1. Έκθεση στη Βίλα Κόλλα «Από το χαρτί στο δρόμο» με μακέτες καρναβαλικών στοιχείων. Η έκθεση συνδιοργανώνεται από το Πανεπιστήμιο Πατρών, την ΚΕΔΗΠ-Καρναβάλι Πάτρας και το Τμήμα Διοίκησης Τουρισμού. Την επιμέλεια της έκθεσης έχουν η κ. Μαρία Αργυροπούλου από το Τμήμα Διοίκησης Τουρισμού και η κ. Γεωργία Παράσχη. Τα εγκαίνια της έκθεσης θα λάβουν χώρα την Κυριακή 2 Φεβρουαρίου 2025 στη Βίλα Κόλλα και ώρα 12.00, ενώ η διάρκειά της έχει οριστεί μέχρι τις 4 Μαρτίου 2025.
 2. Στον προαύλιο χώρο της Βίλας θα πραγματοποιηθούν δράσεις της Περιφερειακής Καρναβαλούπολης την Κυριακή 2 Φεβρουαρίου 2025. Οι δράσεις θα ξεκινήσουν από τις 10.00 π.μ. και θα ολοκληρωθούν με τη θεατρική παράσταση από το Θεατρικό Εργαστήρι της Πολυφωνικής Χορωδίας Πάτρας με τίτλο «Οι μύτες το 'σκάσαν». Η παιδική κωμική παράσταση θα πραγματοποιηθεί στις 12.00 το μεσημέρι στο Αμφιθέατρο του Κεντρικού Κτηρίου, στις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου στο Κουκούλι. Η είσοδος θα είναι ελεύθερη.
 3. Την Κυριακή 23 Φεβρουαρίου 2025 στις 20.00 θα πραγματοποιηθεί θεατρική παράσταση από το Θεατρικό Εργαστήρι Ενηλίκων της Πολυφωνικής, με τίτλο «Το αυγό και ο τοίχος», στο Αμφιθέατρο του Κεντρικού Κτηρίου, στις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου στο Κουκούλι. Η είσοδος θα είναι ελεύθερη.
 4. Διεξαγωγή του Παιδικού Φεστιβάλ Τραγουδιού, το οποίο έχει προγραμματιστεί για το Σάββατο 1 Φεβρουαρίου 2025 στο Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Πατρών. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στη σκηνή θα ανέβουν διαδοχικά 20 σχολεία (Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης), παιδικές χορωδίες, ωδεία και σύλλογοι της πόλης των Πατρών.

Κατά την παρουσίαση της συμμετοχής του Πανεπιστημίου Πατρών στο Πατρινό Καρναβάλι, ο Πρύτανης Καθηγητής Χρήστος Μπούρας δήλωσε: «Με ιδιαίτερη χαρά και τιμή σας ανακοινώνω ότι το Πανεπιστήμιο Πατρών θα συμμετάσχει με άρμα που θα παραχωρήσει η ΚΕΔΗΠ και ο Δήμος Πατρέων στη μεγάλη καρναβαλική παρέλαση για πρώτη φορά στην ιστορία του Καρναβαλιού αλλά και του Πανεπιστημίου Πατρών. Θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι εμείς αν χρειαστεί θα κάνουμε περισσότερα βήματα από τους φορείς για να έρθουμε κοντά στην πόλη. Θέλω να αισθάνεστε ότι το Πανεπιστήμιο Πατρών είναι το Πανεπιστήμιο σας».

Τέλος, όπως υπογράμμισε ο πρόεδρος της ΚΕΔΗΠ-Καρναβάλι Πάτρας, κ. Παύλος Σκούρας: «Η στενή σύνδεση της πόλης με το Πανεπιστήμιο με τα πολλαπλά οφέλη που απορρέουν για το καλό των δημοτών και της πανεπιστημιακής κοινότητας, στο πλαίσιο της σύσφιξης σχέσεων, με αφορμή το Καρναβάλι, και της ουσιαστικής συνεργασίας σε ένα ολοκληρωμένο και πληθωρικό σχέδιο δράσεων, θα διαμορφώσει νέες συνθήκες και εντάσσεται στο πλαίσιο στοχευμένων ενεργειών εξωστρέφειας που επιδιώκουν Πανεπιστήμιο και ΚΕΔΗΠ-Καρναβάλι Πάτρας».

Πηγή:

<https://www.upatras.gr/syntenefxi-typou-23-01-2025-symmetochi-tou-panepistimiou-patron-sto-patrino-karnavali-2025/>

<https://www.protothema.gr/greece/article/1592211/to-panepistimio-patron-katevazei-to-diko-tou-arma-sto-patrino-karnavali-2025/>

ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΑΠΟ ΚΟΝΤΑ ΤΗΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΣΑΜΑΡΑ

ΦΥΣΙΚΟΣ, ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ
ΣΤΟ ΔΠΜΣ «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ»

Στο πλαίσιο του ΔΠΜΣ «Περιβαλλοντικές Επιστήμες» είχαμε την ευκαιρία να επισκεφτούμε στις 14/1/2025, με τη συνοδεία της καθηγήτριας Χρυσής Καραπαναγιώτη, τον μηχανικό κομποστοποιητή του Πανεπιστημίου Πατρών, ο οποίος βρίσκεται εγκατεστημένος στους χώρους της Φοιτητικής Εστίας. Αυτή η εγκατάσταση αποτελεί την πρώτη του είδους της στην Ελλάδα, σχεδιασμένη για την επεξεργασία οργανικών υπολειμμάτων κουζίνας και τη μετατροπή τους σε εδαφοβελτιωτικό λίπασμα. Πρόκειται για ένα εντυπωσιακό παράδειγμα εφαρμογής τεχνολογίας με σκοπό την αειφορία και τη διαχείριση οργανικών απορριμμάτων.

Η κομποστοποίηση είναι μια φυσική διαδικασία, κατά την οποία μικροοργανισμοί διασπούν τα οργανικά υπολείμματα, δημιουργώντας ένα θρεπτικό και πλούσιο σε χούμο υλικό. Στον μηχανικό κομποστοποιητή, για να επιτευχθεί η διαδικασία, είναι κρίσιμο να εξασφαλίζονται οι κατάλληλες συνθήκες για τη δράση των μικροοργανισμών. Αυτές περιλαμβάνουν τη σωστή υγρασία, θερμοκρασία και δομή των υλικών. Ο μηχανικός κομποστοποιητής έχει σχεδιαστεί ώστε να επεξεργάζεται βιοαποδομήσιμα απορρίμματα κουζίνας, με την προϋπόθεση να υπάρχει ποικιλία υλικών και όχι μόνο ένα είδος, όπως λ.χ. αποκλειστικά εσπεριδοειδή.

Η διαδικασία κομποστοποίησης είναι πιο αποτελεσματική όταν το οργανικό υλικό είναι καλά αφυδατωμένο, με την ιδανική υγρασία να κυμαίνεται στο 50-60%. Η λειτουργία του συστήματος είναι απλή, αλλά απαιτεί προσοχή, καθώς η ρίψη ακατάλληλων τροφών και υλικών μπορεί να δημιουργήσει σοβαρές βλάβες στο μηχάνημα. Επιτρέπεται να ρίπτονται αποφάγια (φρέσκα και μαγειρεμένα) κρέατος (μαζί με μικρά κόκαλα), ψαριών και θαλασσινών (μαζί με μικρά κόκαλα), λαχανικών, αυγών (μαζί με τα τσόφλια), ψωμιού, μπισκότων, φρούτων, κατακάθια καφέ και τσαγιού (μαζί με τα χάρτινα φίλτρα τους), σακούλες από αλεύρι και ζάχαρη, χαρτοπετσέτες και χαρτί κουζίνας, χάρτινες αυγοθήκες, πριονίδι και άχυρο από κατοικίδια, καθώς και πέταλα λουλουδιών. Απαγορεύονται οποιοδήποτε μη οργανικά απόβλητα, λίπη ζωικά ή φυτικά, βούτυρο, λάδια, υγρά από ξύδι, λεμόνι, πορτοκάλι κ.λπ., τσιγάρα και καπνός, σακούλες ηλεκτρικής σκούπας, εφημερίδες, περιοδικά, φάκελοι και χαρτί αλληλογραφίας, χρωματιστά ή κερωμένα χαρτιά, σπάγκοι, κορδέλες, κερωμένο οδοντιατρικό νήμα και τσίχλες. Επίσης, η παροχή των αποβλήτων πρέπει να κατανέμεται ισορροπημένα κατά τη διάρκεια της ημέρας και της εβδομάδας. Αν αυτό δεν επιτευχθεί, η διαδικασία κομποστοποίησης μπορεί να διαταραχθεί, με συνέπεια τη μείωση της ταχύτητας διάσπασης και την εμφάνιση δυσοσμίας.

Ο κομποστοποιητής που επισκεφθήκαμε είναι κατασκευασμένος από την εταιρεία Joraform AB, μια σουηδική εταιρεία με εκτενή εμπειρία στον τομέα της κομποστοποίησης οικιακών αποβλήτων. Η συσκευή αποτελείται από μια διπλή διάταξη θαλάμων και λειτουργεί με ηλεκτροκίνηση. Η διαδικασία ξεκινάει με την εισαγωγή των αποβλήτων, αλλά και των χάρτινων σακούλων, στον θάλαμο απόθεσης, όπου αυτά αλέθονται. Στη συνέχεια, ένας αυτόματος δοσομετρητής προσθέτει πέλλετ, τα οποία απορροφούν την υγρασία και βοηθούν στη διατήρηση της σωστής αναλογίας υλικών. Τα απόβλητα μαζί με τα πέλλετ περνούν από τον κοπτήρα, όπου μειώνεται το μέγεθός τους, και μεταφέρονται αυτόματα στον θάλαμο επεξεργασίας μόλις κλείσει το καπάκι. Σε αυτό το στάδιο, τα υλικά παραμένουν για δύο εβδομάδες, κατά τη διάρκεια των οποίων περιστρέφονται κάθε ώρα για να διατηρηθεί η διαδικασία αερόβια. Η παροχή οξυγόνου είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική δράση των μικροοργανισμών, πράγμα που επιτυγχάνεται μέσω της εναλλασσόμενης περιστροφής των αναμικτήρων δεξιόστροφα και αριστερόστροφα.

Μετά τις δύο εβδομάδες, το υλικό μεταφέρεται αυτόματα στον δεύτερο θάλαμο, γνωστό ως «θάλαμο ωρίμανσης». Εδώ, η θερμοκρασία φτάνει έως τους 60°C, γεγονός που συμβάλλει στην εξουδετέρωση των επιβλαβών παθογόνων μικροοργανισμών. Το υλικό παραμένει εκεί για άλλες δύο εβδομάδες, έως ότου ολοκληρωθεί η ωρίμανση. Είναι σημαντικό τα φρέσκα απόβλητα του θαλάμου επεξεργασίας να μην έρχονται σε επαφή με το ωριμάζον κομπόστ, ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα του τελικού προϊόντος.

Η περίοδος μεταξύ των εκκενώσεων εξαρτάται από την ποσότητα και τις ιδιότητες των αποβλήτων, αλλά, σε ιδανικές συνθήκες, η εκκένωση γίνεται κάθε δύο εβδομάδες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η διαδικασία μπορεί να διαρκέσει έως και τρεις εβδομάδες. Το τελικό προϊόν είναι μια σκόνη που αποτελεί εξαιρετικό εδαφοβελτιωτικό. Το παραγόμενο κομπόστ έχει υψηλή περιεκτικότητα σε χούμο, συμβάλλει στη δομή του εδάφους και αυξάνει την ικανότητά του να συγκρατεί νερό. Επιπλέον, προσφέρει μακροχρόνια γονιμότητα και έχει ελαφρώς υψηλότερη αποτελεσματικότητα από την κοπριά αγελάδας.

Η εμπειρία της επίσκεψής μας στον μηχανικό κομποστοποιητή της Φοιτητικής Εστίας του Πανεπιστημίου Πατρών ήταν ιδιαίτερα διδακτική. Μας έδειξε πώς η τεχνολογία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να μειώσει τα οργανικά απορρίμματα και να παρέχει λύσεις φιλικές προς το περιβάλλον, προωθώντας τη βιώσιμη ανάπτυξη. Επίσης, μπορεί να προσφέρει δυνατότητες ανάπτυξης του εθελοντισμού στην περιβαλλοντική διαχείριση, όπου και οι ίδιοι οι σιτιζόμενοι θα ευαισθητοποιηθούν πάνω στο θέμα, αναπτύσσοντας ομάδες και δράσεις σωστής λειτουργίας του συστήματος και αξιοποίησης των παραγόμενων προϊόντων. Ο κομποστοποιητής είναι μια αρχή για ένα πιο βιώσιμο μέλλον, με αφετηρία τη συνεργασία και την κινητοποίηση όλων μας.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΡΕΝΤΓΚΕΝ ΣΤΟ ΤΣΕΡΝΟΜΠΙΛ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΦΟΙΤΗΤΗΣ
ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ – ΑΚΤΙΝΟΦΥΣΙΚΗΣ

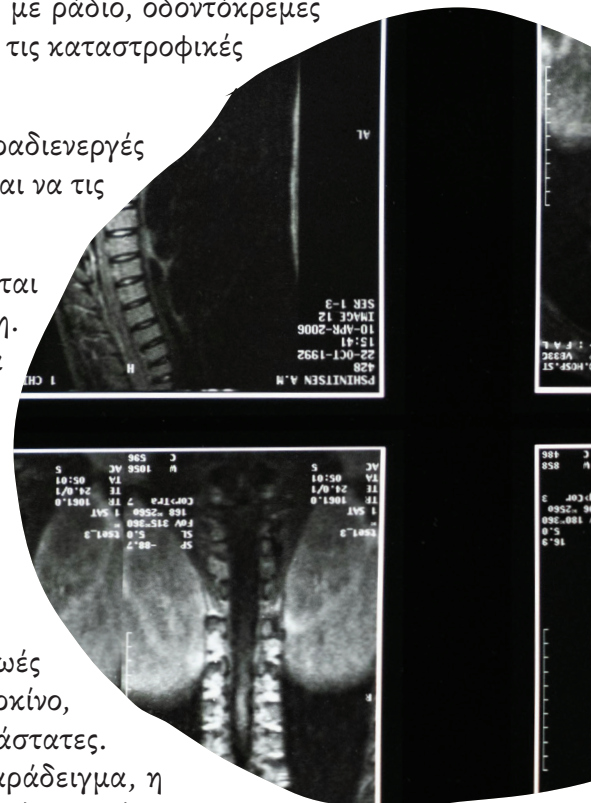
Η λέξη «ακτινοβολία» φέρνει συχνά στο μυαλό εικόνες γεμάτες επιστημονικά μηχανήματα, αστραφτερά εργαστήρια και –για τους πιο ευφάνταστους– πυρηνικές καταστροφές. Όμως, η ακτινοβολία είναι πολύ περισσότερο από αυτό. Είναι μια αόρατη δύναμη που άλλαξε την επιστήμη, την ιατρική και την καθημερινότητά μας. Όλα ξεκίνησαν το 1895, όταν ο Γερμανός φυσικός Βίλχελμ Ρέντγκεν ανακάλυψε τυχαία τις ακτίνες X. Ο ίδιος τις ονόμασε έτσι γιατί δεν είχε ιδέα τι ήταν – ένα «X» για το άγνωστο. Η πρώτη ακτινογραφία έγινε στο χέρι της γυναίκας του, και λέγεται ότι η ίδια σχολίασε «Είδα τον θάνατό μου». Από τότε, η ακτινοβολία μπήκε στη ζωή μας. Λίγα χρόνια αργότερα, η Μαρία Κιουρί ανακάλυψε το ράδιο και το πολώνιο, θέτοντας τα θεμέλια για την Πυρηνική Φυσική, αλλά και την Ιατρική Φυσική.

Fun facts για την ακτινοβολία

- **Η «ασπιρίνη» της εποχής του ραδίου:** Στις αρχές του 20ού αιώνα, οι άνθρωποι πίστευαν ότι το ράδιο είχε θεραπευτικές ιδιότητες. Έτσι, δημιούργησαν προϊόντα όπως νερά με ράδιο, οδοντόκρεμες και καλλυντικά! Δυστυχώς, η μακροχρόνια χρήση τους αποκάλυψε τις καταστροφικές συνέπειες της έκθεσης σε ραδιενέργεια...
- **Μπανάνες και ακτινοβολία:** Ξέρατε ότι οι μπανάνες είναι ελαφρώς ραδιενεργές λόγω της περιεκτικότητάς τους σε κάλιο-40; Φυσικά, δεν χρειάζεται να τις φοβόμαστε, η ακτινοβολία τους είναι απολύτως ακίνδυνη!
- **Η λάμψη της «θανάσιμης» ακτινοβολίας:** Όταν κάποιος εκτίθεται σε τεράστιες δόσεις ραδιενέργειας, μπορεί να δει μια μπλε λάμψη. Αυτό συμβαίνει λόγω του φαινομένου Cherenkov, όπου φορτισμένα σωματίδια ταξιδεύουν πιο γρήγορα από την ταχύτητα του φωτός μέσα στο νερό ή σε άλλο διάφανο μέσο. Αυτό το φαινόμενο είναι ορατό και στους πυρηνικούς αντιδραστήρες, όπου δημιουργείται αυτή η χαρακτηριστική μπλε λάμψη.

Η ακτινοβολία στα νοσοκομεία

Σήμερα, οι ακτινολογικές εξετάσεις και οι ακτινοθεραπείες σώζουν ζωές καθημερινά. Από τις αξονικές τομογραφίες μέχρι τις θεραπείες για τον καρκίνο, οι τεχνολογίες που βασίζονται στην ακτινοβολία είναι αναντικατάστατες. Ωστόσο, ο χειρισμός της απαιτεί ακρίβεια. Στη διαγνωστική, για παράδειγμα, η δόση ακτινοβολίας που λαμβάνει ένας ασθενής είναι πολύ μικρή – συχνά συγκρίσιμη με την ακτινοβολία που θα δεχόταν κατά τη διάρκεια ενός υπερατλαντικού ταξιδιού με αεροπλάνο. Αντίθετα, στην ακτινοθεραπεία, οι δόσεις είναι εκατομμύρια φορές υψηλότερες, στοχεύοντας αποκλειστικά στους όγκους, για να ελαχιστοποιηθεί η ζημιά στους υγιείς ιστούς. Αυτή η λεπτή ισορροπία είναι έργο των ακτινοφυσικών, που υπολογίζουν τις ακριβείς δόσεις για κάθε ασθενή.

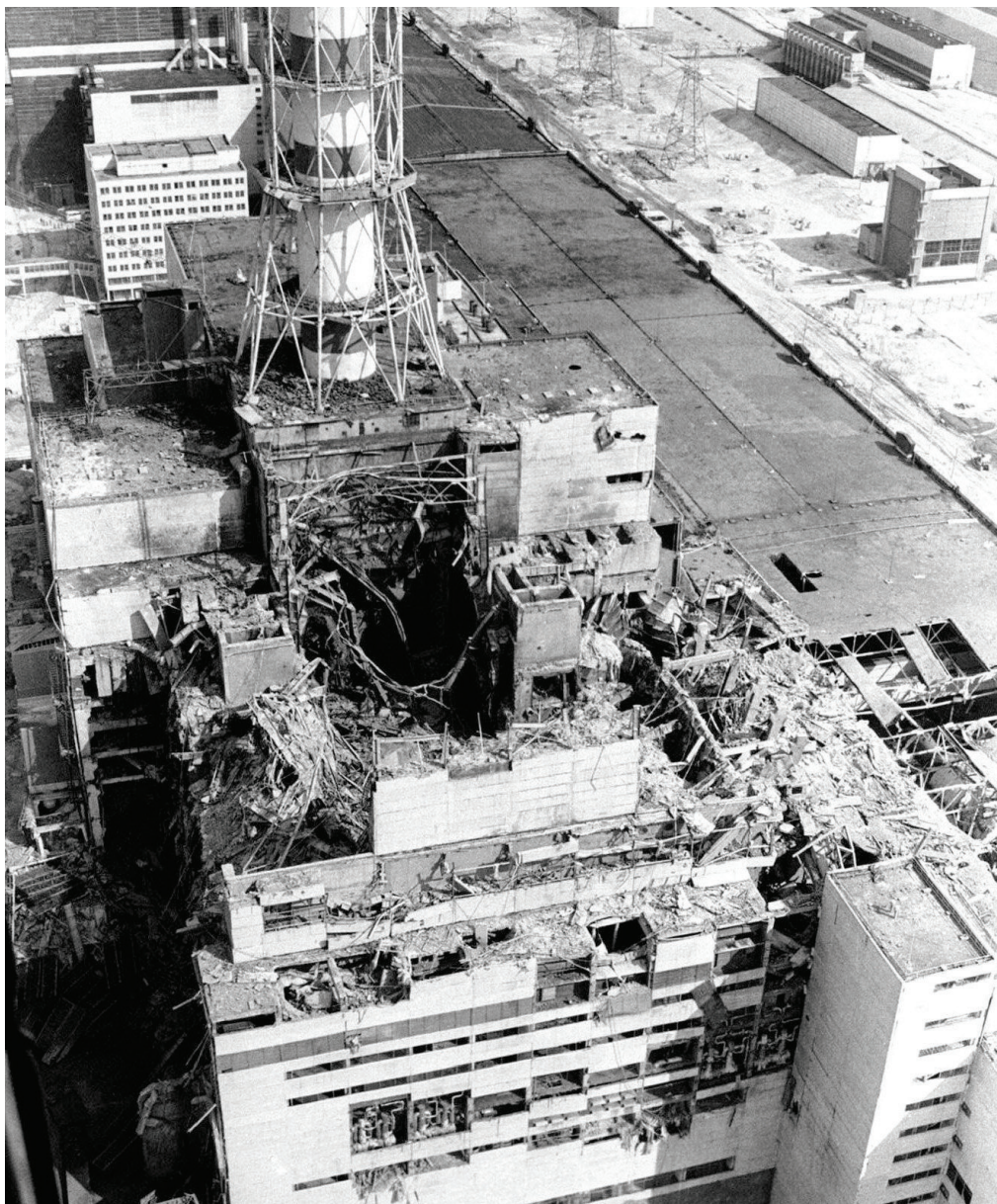

Το Τσερνόμπιλ και οι «άγριες» δόσεις

Όταν μιλάμε για ακτινοβολία, δεν μπορούμε να αγνοήσουμε το Τσερνόμπιλ. Στην καταστροφή του 1986, οι δόσεις ακτινοβολίας που δέχτηκαν οι εργαζόμενοι και οι κάτοικοι της περιοχής ήταν τόσο υψηλές, που σε πολλές περιπτώσεις υπερέβαιναν τα 10 Sievert – τιμές που προκαλούν άμεσες θανατηφόρες επιπτώσεις. Για σύγκριση, μια αξονική τομογραφία θώρακα εκθέτει έναν ασθενή σε περίπου 7 millisievert, δηλαδή ένα εκατομμυριοστό της δόσης που υπέστησαν οι εργαζόμενοι στο Τσερνόμπιλ.

Γιατί να μας ενδιαφέρει η ακτινοβολία;

Η ακτινοβολία δεν είναι απλώς ένα φαινόμενο της Φυσικής. Είναι ένα εργαλείο με τεράστιες δυνατότητες, που όμως απαιτεί σεβασμό και προσοχή. Οι φυσικοί και οι μηχανικοί που εργάζονται στον τομέα της Ιατρικής Φυσικής φροντίζουν καθημερινά να μεγιστοποιήσουν τα οφέλη της και να ελαχιστοποιήσουν τους κινδύνους. Από τις διαγνώσεις στα νοσοκομεία μέχρι την παραγωγή ενέργειας στα πυρηνικά εργοστάσια, η ακτινοβολία είναι παντού γύρω μας, είτε το βλέπουμε είτε όχι. Και αυτό, αν μη τι άλλο, είναι πραγματικά συναρπαστικό!

Πυρηνικό ατύχημα του Τσερνόμπιλ.
Άποψη του αντιδραστήρα Νο4 αρκετούς μήνες μετά την καταστροφή.

«...WHEN LIFE GIVES YOU LEMONS, MAKE LEMONADE!»

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ Ξ. ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΗΝ ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΑΤΡΑΚΑ

Ο Σταύρος Ξ. Δρακόπουλος είναι απόφοιτος του Τμήματος Επιστήμης των Υλικών του Πανεπιστημίου Πατρών, και κάτοχος διδακτορικού διπλώματος σε Materials Engineering από το Loughborough University (UK). Από τον Ιούνιο του 2023 είναι ερευνητής στο Princeton Materials Institute του Princeton University (USA). Τον Σεπτέμβριο του 2024 τιμήθηκε με το βραβείο Debye από την International Dielectric Society.

Ποιες ήταν οι αγαπημένες σου στιγμές ως φοιτητής στο Πανεπιστήμιο Πατρών;

Έχω πάρα πολλές ωραίες αναμνήσεις από την Πάτρα και το Πανεπιστήμιο. Πέρασα τέσσερα χρόνια εκεί και έναν χρόνο από την Αθήνα για τα τελευταία μαθήματα. Σε περίοπτη θέση, όμως, είναι η εμπειρία μου στο εργαστήριο του καθ. Γ.Χ. Ψαρρά και η σχέση μου με τους τότε μεταπτυχιακούς φοιτητές Ο. Βρυώνη και Ε.Χ. Σενή (μετέπειτα κάτοχοι διδακτορικού από το University of Southampton, UK). Είναι και οι τρεις πολύ καλοί μου φίλοι, οπότε οι αναμνήσεις είναι εντός και εκτός εργαστηρίου.

Σπούδασες στο Τμήμα Επιστήμης των Υλικών. Μίλησε μας για τη συνέχεια των σπουδών σου. Πώς ήταν το ταξίδι αυτό;

Ναι και είμαι πολύ περήφανος Επιστήμονας των Υλικών! Αφότου αποφοίτησα (το 2016), πήγα με πλήρη υποτροφία στο Τμήμα Υλικών του Loughborough University (UK) για το διδακτορικό μου, το οποίο και ολοκλήρωσα σε 3 χρόνια. Θεωρώ τον εαυτό μου πολύ τυχερό, γιατί οι επιβλέποντες καθηγητές μου στο διδακτορικό (Dr Sara Ronca και Dr Ignacio Martin-Fabiani) είναι εξαιρετικοί άνθρωποι, οπότε η συνεργασία μας ήταν πολύ ομαλή και δημιουργική. Μέσα σε αυτά τα τρία χρόνια είχα την ευκαιρία να συνεργαστώ με το Πανεπιστήμιο Πατρών και τον κύριο Ψαρρά, κάτι που το ήθελα ήδη πριν φύγω! Το διδακτορικό είναι ένα δύσκολο ταξίδι, μια πρόκληση που σε δοκιμάζει κυρίως ψυχολογικά, ιδίως προς το τέλος. Οπότε σίγουρα αντιμετώπισα και δυσκολίες, τις οποίες όμως στην πορεία ξεπέρασα.

Ποια θα έλεγες ότι είναι τα κλειδιά για να επιτύχει κάποιος στον κλάδο αυτόν;

Όπως και σε κάθε κλάδο, έτσι και στην έρευνα, πρώτα από όλα χρειάζεται εργατικότητα, δηλαδή να δουλεύεις σκληρά και να διαβάζεις πολύ. Επίσης, χρειάζεται ειλικρίνεια στην έρευνά σου, δηλαδή να κυνηγάς την αλήθεια κι αν κάποια ιδέα σου αποδειχθεί λάθος, τότε να μπορέσεις να αποδεχθείς την πραγματικότητα και να επαναπροσδιορίσεις την προσπάθειά σου. Να αναγνωρίζεις την αξία και την συνεισφορά των άλλων στην δουλειά και την εξέλιξή σου. Το στερεότυπο του/της ερευνητή/τριας που είναι εγωκεντρικός/ή δεν μπορεί να ευδοκιμή-

σει στην πραγματικότητα. Χρειαζόμαστε καλούς συνεργάτες και μέσα από αυτές τις συνεργασίες μαθαίνουμε και εξελισσόμαστε. Επίσης, θα έλεγα την επιμονή, γιατί η έρευνα είναι δύσκολη και πολλές φορές η εξέλιξή της αργή ή και αποθαρρυντική. Φυσικά χρειάζεται και αντίληψη! Συχνά προσπαθούμε να αποσαφηνίσουμε έννοιες, ιδέες ή αποτελέσματα που κανείς δεν έχει ξεδιαλύνει μέχρι τώρα. Αν έπρεπε να πω όμως μόνο ένα χαρακτηριστικό 'κλειδί', αυτό θα ήταν το μεράκι, δηλαδή να αγαπάς πραγματικά αυτό που κάνεις. Αν έχεις μεράκι, τότε η εργατικότητα, η ειλικρίνεια, η εκτίμηση προς τους άλλους και η επιμονή, έρχονται με φυσικό τρόπο!

Τι σου αρέσει να κάνεις στον ελεύθερό σου χρόνο;

Στον ελεύθερο χρόνο, περνάω μεγάλο μέρος να σκέφτομαι την έρευνα... Δυστυχώς είναι παραπροϊόν της δουλειάς μας να μην μπορείς να κλείσεις τον 'διακόπτη'. Στο υπόλοιπο μέρος του ελεύθερου χρόνου μου, είτε θα βγω έξω με φίλους ή την σύντροφό μου, είτε θα δω κάποια σειρά. Εννοείται μιλάω με την οικογένειά μου και τους φίλους μου από Ευρώπη πολύ συχνά. Χθες κούρδισα την ηλεκτρική κιθάρα μου (έχω να παίζω πάνω από μισό χρόνο), οπότε ελπίζω να ξεκινήσω πάλι και αυτό. Προσπαθώ να ταξιδεύω όσο περισσότερο μπορώ, γιατί στο παρελθόν δεν το έκανα όσο θα ήθελα.

Ποια είναι τα επαγγελματικά σου όνειρα για το μέλλον;

Το βασικό μου όνειρο, από όταν πρωτοξεκίνησα να σπουδάζω το 2011, είναι να κάνω έρευνα ως καθηγητής πανεπιστημίου. Από τότε έχουν περάσει πάνω από 13 χρόνια και ακόμα έχω μείνει πιστός σε αυτό. Δεν απορρίπτω, όμως, το ενδεχόμενο να συνεχίσω στη βιομηχανία, δεδομένου ότι η φύση της δουλειάς μου θα παραμείνει η έρευνα. Ζούμε σε μια εποχή που η βιομηχανία ανταγωνίζεται τα πανεπιστήμια και τα ινστιτούτα στο επίπεδο της έρευνας σε συγκεκριμένους τομείς. Παρότι προτιμώ για την ώρα να μείνω περισσότερο στην Αμερική, είμαι ανοιχτός στο ενδεχόμενο να γυρίσω Ευρώπη, πέρασα συνολικά έξι χρόνια στην Αγγλία. Άλλες χώρες, όπως η Ολλανδία ή η Ελβετία μου φαίνονται πολύ ενδιαφέρουσες επιλογές.

Τι θα συμβούλευες έναν νέο φοιτητή που θέλει να ασχοληθεί σήμερα με την έρευνα;

Καλό κουράγιο! Τα ελληνικά πανεπιστήμια, πάρα τις παθογένειές τους, έχουν πολύ καλό πυρήνα ως προς το γνωστικό επίπεδο. Οπότε:

1. Εκμεταλλευτείτε τα 'όπλα' που έχετε διαθέσιμα τώρα, δηλαδή φροντίστε να μάθετε όσα περισσότερα μπορείτε από τα μαθήματα. Ένα πράγμα είναι να περάσεις το μάθημα και άλλο πράγμα είναι να μάθεις. Κάντε το δεύτερο.
2. Τα περισσότερα τμήματα δίνουν την επιλογή της προπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Ειλικρινά αυτό είναι ένα δώρο για τους/τις μελλοντικούς/ές ερευνητές/τριες. Είναι μια ευκαιρία να δουλέψετε σε ερευνητικές εργασίες και να πάρετε εμπειρία. Επίσης, να πάτε Erasmus.
3. Γενικώς προτείνω τις αλλαγές και τις μετακινήσεις. Καλό είναι να μην μένετε σε ένα εργαστήριο/πανεπιστήμιο μόνο, αλλά να πάρετε εμπειρίες από διαφορετικούς ανθρώπους και μέρη.
4. Εννοείται πως για διδακτορικό τουλάχιστον, προτείνω το εξωτερικό. Ακόμα κι αν θέλετε να γυρίσετε Ελλάδα μετά, το εξωτερικό θα σας δώσει πολλές εμπειρίες. Μόνο και μόνο η δυσκολία του να αλλάξεις περιβάλλον στα 22-25 σου, μετράει πάρα πολύ στο πώς σκέφτεσαι και πράττεις.
5. Να είστε φιλόδοξοι! Να στοχεύετε ψηλά! Να κάνετε αιτήσεις σε μεγάλα και διεθνώς γνωστά πανεπιστήμια. Αυτό θα σας βοηθήσει πάρα πολύ αν θέλετε μεγάλες θέσεις στα πανεπιστήμια του εξωτερικού.
6. Να είστε ευέλικτοι. Πολλές φορές σχηματίζουμε μια νοερή 'τέλεια' γραμμή για το τι πρέπει να κάνουμε στη ζωή μας. Στην πραγματικότητα, όμως, μπορεί να μην γίνεται να ακολουθήσουμε αυτή την 'τέλεια' γραμμή. Αυτό δεν σημαίνει ότι θα απογοητευτούμε ούτε ότι θα πέσουμε σε κατάθλιψη και θα τα παρατήσουμε. Συνεχίστε την προσπάθεια. When life gives you lemons, make lemonade!

Καλή πρόοδο!!!

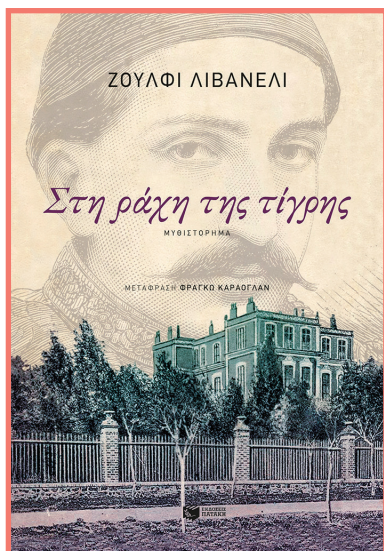
ΜΙΑ ΠΟΛΗ, ΕΝΑΣ ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ, ΔΥΟ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΔΡ ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ Π. ΧΡΥΣΑΦΗ

ΕΔΙΠ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

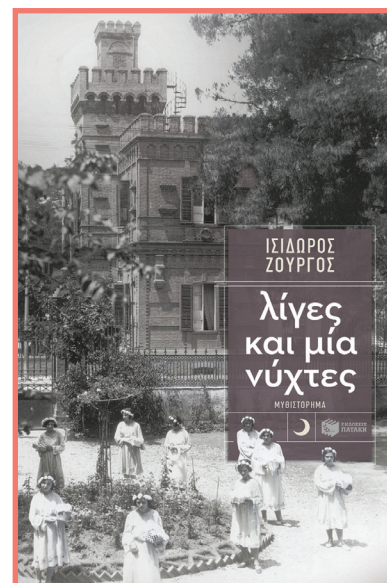

Ο 28ος σουλτάνος από την Άλωση της Πόλης, η «σκιά του Αλλάχ πάνω στη Γη», εξορίστηκε το 1909 στη Θεσσαλονίκη. Δύο μυθιστορήματα των τελευταίων χρόνων, ενός Έλληνα και ενός Τούρκου, ανατέμνουν την προσωπικότητά του και επεξεργάζονται τον εκτοπισμό του. Πρωταγωνιστής είναι, βέβαια, ο πανίσχυρος μονάρχης Αβδούλ Χαμίτ Β΄, ο οποίος, περισσότερο πολιτικός παρά στρατιωτικός, στην πολύχρονη σουλτανεία του (1876-1909) επέλεξε την ανατολίτικη διπλωματία, και όχι τις εκστρατείες, για να συνομιλήσει με τις Μεγάλες Δυνάμεις και να διασφαλίσει την αυτοκρατορία του σε έναν ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο. Για πολλούς υπηκόους του αποτελούσε έναν μεγάλο ηγέτη, το «καταφύγιο των κατατρεγμένων της οικουμένης», αλλά για τους περισσότερους Ευρωπαίους και αρκετούς ομοθρήσκους του ήταν ο «καταραμένος», ο «αιμοσταγής» και «κόκκινος» σουλτάνος... Αντιφατική, οριακή προσωπικότητα, θρησκόληπτος, παρανοϊκός σε θέματα προσωπικής ασφάλειας, πέρασε τα 33 χρόνια της εξουσίας του φοβούμενος δολοφονική απόπειρα ή προσπάθεια ανατροπής του και εξολοθρεύοντας αδιάστακτα τους αντιφρονούντες, ενώ, παράλληλα, υπήρξε αριστοτέχνης της ξυλογλυπτικής και λάτρης της όπερας, δαιμόνιος έμπορος στα νιάτα του, με εκσυγχρονιστικές σκέψεις στη βασιλεία του για τη θέση της γυναίκας, αλλά και με ένα πολυπληθές χαρέμι... Στο πρόσωπό του, ως 34ου Πατισάχ, εξέπνευσε η επτά αιώνων δυναστεία των Οσμανλήδων και κατέρρευσε η Οθωμανική Αυτοκρατορία. Εκθρονίστηκε από το κίνημα των Νεότουρκων και εξορίστηκε στη Θεσσαλονίκη, ενώ στον θρόνο τοποθετήθηκε ο απομονωμένος και άπειρος αδελφός του, ο Μωάμεθ Ε΄, ο οποίος σύντομα παρέδωσε τα σκήπτρα στους επαναστατημένους. Βρισκόμαστε στην ανατολή του τελευταίου αιώνα της χιλιετίας, μιας κατ' εξοχήν ευαίσθητης και μεταβατικής περιόδου, όπου βιώνεται ταυτόχρονα το παρελθόν και το μέλλον. Στην παρηκμασμένη αυτοκρατορία το κίνημα των Νεότουρκων ονειρεύεται την πλήρη ανατροπή, στα οθωμανικά Βαλκάνια προετοιμάζονται δυναμικά οι πόλεμοι της ανεξαρτησίας και τα εθνικά κράτη, ενώ στην Ελλάδα εμφανίζεται ο Βενιζέλος. Τα πάντα οδηγούν στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, στο τέλος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και του «παλαιού» κόσμου. Ο σουλτάνος, με ένα τεράστιο δίκτυο κατασκοπών, προφανώς γνώριζε τις κινήσεις, αλλά ούτε αυτός μπορούσε να φανταστεί την κατάληξη...

Πώς αναπαριστά η λογοτεχνία τόσο δύσκολα πεδία, φορτισμένα και για τους δύο λαούς; Τι μπορεί να σημαίνει ο Αβδούλ Χαμίτ τον 21ο αιώνα; Τα τελευταία χρόνια ο «Πατισάχ» εργαλειοποιείται στη δημόσια συζήτηση της Τουρκίας και ο ίδιος ο Πρόεδρος Ερντογάν τον επικαλείται με σθένος ως «τη χρυσή εποχή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας», χρησιμοποιώντας τον σαν ένα σύμβολο του Ισλάμ στις διενέξεις του με τους κεμαλιστές. Αφορμή για τους προβληματισμούς μας στάθηκε το πρόσφατο βιβλίο του Τούρκου συγγραφέα Ζουλφί Λιβανελί *Στη ράχη της τίγρης*,¹ που πραγματεύεται το τέλος του έκπτωτου σουλτάνου. Προφανώς, στο πλαίσιο του επίκαιρου, συγκρουσιακού διαλόγου και των επίδικων ιδεολογικών συμβόλων της γείτονας, η ιστορική αυτή μυθοπλασία θα πρέπει να διαβαστεί ως μια πολιτική επιλογή, με το όποιο, τολμηρό ή μη, συγγραφικό αποτέλεσμα. Η πρόσφατη ιστορία, όμως, υπήρξε κοινή για Έλληνες και Τούρκους και ο «Μεγάλος Χαν» απασχόλησε και την εγχώρια διανοήση. Απέναντι στον Λιβανελί επιλέγουμε² να τοποθετήσουμε το μυθιστόρημα του Ισίδωρου Ζουργού *Λίγες και μία νύχτες* (2017),³ όπου, με ένα κυκλικό λογοτεχνικό σχήμα, το μεγάλο οδοιπορικό του βιβλίου ξεκινά και ολοκληρώνεται με το πρόσωπο του ίδιου μονάρχη. Εξ άλλου, η εισαγωγική εικονοπλασία και των δύο μυθιστορημάτων είναι κοινή: παρακολουθούμε το πρώτο βράδυ του εξόριστου σουλτάνου στη Θεσσαλονίκη, αμέσως μόλις κατέβηκε από την αμαξοστοιχία που τον μετέφερε από την Κωνσταντινούπολη, όπου αντίκρισε την πόλη σημαιοστολισμένη και φωταγωγημένη να εορτάζει τον εκτοπισμό του... Οι δύο συγγραφείς επινοούν, επίσης, τους αφηγητές τους, οι οποίοι θα έλθουν σε επαφή με τον εκτοπισμένο ηγεμόνα και, με την τεκμηρίωση μιας βιωμένης εμπειρίας, θα περιγράψουν την ιστορία, ο καθένας με τη δική του οπτική και ταυτότητα.

Ο Λιβανελί, μία από τις σημαντικότερες προσωπικότητες των γραμμάτων και των τεχνών της γειτονικής χώρας –μυθιστοριογράφος, μουσικοσυνθέτης, αρθρογράφος, σκηνοθέτης και σεναριογράφος–, επιλέγει έναν γερασμένο σουλτάνο τη στιγμή της πτώσης του, όταν όλες οι αντιφάσεις μιας πανέξυπνης και ισχυρής προσωπικότητας αρχίζουν να αποκαλύπτονται. Ο ηγέτης παρουσιάζεται σαν ένα τραγικό πρόσωπο, που από εξουσιαστής βρέθηκε ανίσχυρος αιχμάλωτος. Φοβικός αλλά και στωικός, παραμένει έκπτωτος στην πόλη που εξέθρεψε αυτούς που τον εξόρισαν. Ο αφηγητής που επιλέγει ο Λιβανελί είναι ένας στρατιωτικός γιατρός, έμπιστος του αντίπαλου επαναστατικού κινήματος των Νεότουρκων, ο οποίος μισούσε τον σουλτάνο. Αν και ο ίδιος ανέφερε πρόσφατα ότι «στα μυθιστορηματά μου συναντιούνται άνθρωποι που υπό κανονικές συνθήκες δεν θα μπορούσαν να είναι μαζί, και μάλιστα επηρεάζουν και αλλάζουν ο ένας τον άλλο»,⁴ η λογοτεχνική φιγούρα ήταν ένα υπαρκτό πρόσωπο, που είχε αναλάβει την ιατρική παρακολούθηση του υποχόνδριου σουλτάνου και της οικογένειάς του κατά την τριετία του εκτοπισμού τους. Οι σημειώσεις του, μάλιστα, που εκδόθηκαν αργότερα, υπήρξαν μία από τις βασικές πηγές του συγγραφέα. Με όλη τη δύναμη και την απλότητα του μύθου παρακολουθούμε τους ήρωες να μεταλλάσσονται με αριστοτεχνικό τρόπο, τη σχέση τους να μεταμορφώνεται και τις έννοιες να ρευστοποιούνται. Ο εχθρικός επισκέπτης ιατρός αρχίζει σταδιακά να γοητεύεται από τη μυθική προσωπικότητα του ψυχικά ασταθούς ηγεμόνα και, χωρίς να το καταλάβει, εξελίσσεται σε έναν άτυπο βιογράφο του. Ο σουλτάνος, πλήρως αποκομμένος από τον έξω κόσμο κατ' εντολή των επαναστατών, δεν είχε καμία πρόσβαση σε γραφική ύλη ή εφημερίδες, και το χέρι του γιατρού, ο οποίος κάθε βράδυ καταγράφει μυστικά τις αφηγήσεις σε σημειωματάρια φαρμακευτικών εταιρειών, γίνεται η δική του προέκταση. Η έννοια της εξουσίας ανατέμνεται εκ νέου. Ο ανα-

1. Ζ. Λιβανελί, *Στη ράχη της τίγρης*, Πατάκης, 2024.

2. Εδώ θα πρέπει να αναφέρουμε ότι ο «μανιακός εγκληματίας του Γιλδίξ» είχε πρωταγωνιστήσει λίγα χρόνια πριν και στο βιβλίο του Β. Τζανακάρη *Ο κόκκινος σουλτάνος*, Μεταίχμιο, Αθήνα 2015.

3. Ι. Ζουργός, *Λίγες και μία νύχτες*, Πατάκης, 2017.

4. Σε προφορική τοποθέτηση στην 3η Πανελλήνια Διαλεσχιακή Συνάντηση «Η Ιστορία στη Λογοτεχνία: Τόπος και Χρόνος», Κομοτηνή, 8-12-2024, διαθέσιμο στο: <https://www.youtube.com/live/ITFglbwUklU>.

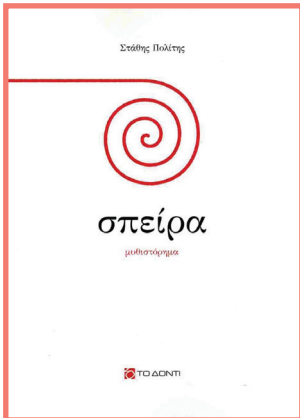

γνώστης παρακολουθεί την ισχυρή προσωπικότητα του Ανατολίτη μονάρχη να ταξιδεύει σε νεαρή ηλικία στην Ευρώπη, να προβληματίζεται σχετικά με τους πολιτισμούς της Ανατολής και της Δύσης, τη δύναμη των θρησκειών και των παραδόσεων και, τέλος, να παραμένει στην εξουσία για 33 χρόνια, τα ύστατα και πλέον δύσκολα ενός *imperiūm* που αγωνιζόταν να διασωθεί. Η εξορία του σουλτάνου στη Θεσσαλονίκη τελειώνει το 1912, όταν η πόλη περνά στα ελληνικά χέρια, και αυτός επιστρέφει στην Κωνσταντινούπολη, όπου θα παραμείνει έγκλειστος μέχρι τον θάνατό του το 1918. Είναι φανερό ότι η μετάβαση που αναπαριστά ο Διβανελί, από έναν διαπολιτισμικό και πολυφυλετικό οργανισμό στο μεμονωμένο έθνος-κράτος, εκβάλλει στις ιδεολογικές χρήσεις της ιστορίας και η μυθοπλασία του φωτίζει τον έντονο διάλογο και τα πολιτικά συμφραζόμενα που επικρατούν στην Τουρκία τις τελευταίες δεκαετίες σχετικά με τον ρόλο αλλά και τις βλέψεις της στην απόλυτα ρευστή περιοχή της Μέσης Ανατολής.

Ο Ζουργός, από την άλλη πλευρά του Αιγαίου, ξεκινά τη δική του μυθοπλασία από την ίδια ακριβώς αφετηρία, τον εκτοπισμένο ηγεμόνα, αλλά τον ενδιαφέρει μια άλλη πραγματικότητα. Πιστός στην προσωπική του αφηγηματική ποιητική, η οποία ενίοτε δραπετεύει από τα στενά όρια της λογοτεχνίας για να συναντηθεί με βασικές στιγμές της ιστορίας, της τοπιογραφίας και της συλλογικής μνήμης, τοποθετεί στο κέντρο της ιστορίας την ίδια την πολυφυλετική και κοσμοπολίτικη Θεσσαλονίκη. Με ιδιαίτερη έμφαση αναπαριστά τη διαβόητη συνοικία των Εξοχών με τις πολυτελείς επαύλεις της οθωμανικής περιόδου, όπου συνυπήρξαν άνθρωποι διαφορετικών εθνοτήτων, γλωσσών, θρησκειών, με κοινό παρονομαστή την οικονομική τους επιφάνεια. Ο πρωταγωνιστής του βιβλίου ξεκινά τη ζωή του ως χαμίνι στον κήπο της βίλας Αλλατίνι, κρυφοκοιτάζοντας μέσα από πόρτες και κλειδαρότρυπες το περιβάλλον του εκτοπισμένου σουλτάνου και της οικογένειάς του. Το πρωί, ως μικρός εφημεριδοπώλης, διαλαλούσε τις εφημερίδες του σε τέσσερις-πέντε γλώσσες μπροστά από τις αντίστοιχες οικίες και στη συνέχεια βοηθούσε τον κηπουρό πατέρα του στην έπαυλη, παρακολουθώντας τον φυλακισμένο, καχύποπτο χαλίφη να βιώνει το εσωτερικό του δράμα. Ακολουθώντας τη δίνη του 20ού αιώνα, και σύμφωνα με το αγαπημένο του συγγραφέα οδυσσειακό μοτίβο της περιπλάνησης, ταξιδεύει από τόπο σε τόπο, εμπλέκεται σε περιπέτειες και πολέμους, επιδίδεται σε έναν αγώνα πλουτισμού και κοινωνικής ανόδου, για να επιστρέψει, τελικά, στη γενέτειρα πόλη. Στον επίλογο του βιβλίου διασχίζει τη λεωφόρο Βασιλίσσης Όλγας πάνω σε ένα αναπηρικό αμαξίδιο, σαν μία τραγική μορφή στην έξοδο του δράματος, παρατηρεί τις εναπομείνουσες από την αντιπαροχή επαύλεις και καταλήγει στη θρυλική βίλα, για να διαπιστώσει ότι ο σουλτάνος δεν βρίσκεται πλέον εκεί... Την ιστορία, όμως, δεν μας την αποκαλύπτει ο ίδιος. Ο Ζουργός επινοεί ως αφηγητή έναν νεαρό ταλαντούχο φιλόλογο, στον οποίο ο ήρωας, σε μεγάλη ηλικία και πλέον τυφλός, περιγράφει τον περιπετειώδη βίο του. Ο νεαρός διανοούμενος κινείται με άνεση στις περιοχές της ποίησης, της φιλοσοφίας και του στοχασμού και συγγράφει τη μυθιστορηματική βιογραφία του μέντορά του.

Δύο σύγχρονοι, αναγνωρισμένοι Βαλκάνιοι συγγραφείς διεκδικούν το κοινό τους παρελθόν ακροβατώντας πάνω στη διπλή χρονικότητα της ιστορίας, τόσο ως αποτύπωση όσο και ως αφηγηματική αναπαράσταση των γεγονότων, και αναστοχάζονται το ίδιο γεγονός με διαφορετικές προθέσεις και συμφραζόμενα. Ο Διβανελί, μέσα από ένα άρτιο λογοτέχνημα, καταθέτει ένα πολιτικό αφήγημα, το οποίο προβαίνει σε μια εμπρόθετη ανασηματοδότηση της ιστορίας, με μηνύματα για τη γενικότερη εικόνα της σημερινής Τουρκίας. Πέρα από την «αθώα» ιστορική διάσταση και την περιγραφή της πραγματικότητας που ανέτειλε στη χώρα του στο μεταίχμιο του 20ού αιώνα, απευθύνεται στο σύγχρονο καθεστώς και επιδιώκει συνομιλία με τα πολιτικά και κοινωνικά ρεύματα, παλαιά και αναδυόμενα. Στα σύνθετα επίπεδα του βιβλίου διακρίνεις τα ερωτηματικά για τον εθνικισμό και τον νέο-οθωμανισμό, αλλά και τη διαρκή αναζήτηση μιας εθνικής ταυτότητας. Από την άλλη μεριά, ο Έλληνας «συνομιλητής» του, με συγγραφική αφετηρία τον ίδιο ηγεμόνα, διευρύνει μεθοδικά τη δική του αναζήτηση για το διαχρονικό αποτύπωμα της γενέτειρας πόλης μέσα στην ιστορία και τη λογοτεχνία. Παράλληλα, με όχημα μια διακειμενική πολυφωνία, εκλεκτικές συγγένειες με έργα της παγκόσμιας λογοτεχνίας και απρόβλεπτες, αλλά απόλυτα ισορροπημένες, μυθιστορηματικές συναντήσεις (με κυρίαρχη την παρουσία του Γιούγκερμαν στο βιβλίο), οι ήρωες του Ζουργού συμμετέχουν σε μια εξελικτική διαδικασία μετουσίωσης, ενώ η παραθαλάσσια πολιτεία τοποθετείται ανάμεσα στις ευρωπαϊκές πόλεις που υπήρξαν πεδία δράσης μεγάλων λογοτεχνικών έργων. Ούτως ή άλλως, η Θεσσαλονίκη δεν ήταν πάντα ένα από τα μεγάλα ζητούμενα των βαλκανικών απαιτήσεων;

Ο Στάθης Πολίτης, γράφοντας ένα ιστορικό, θα λέγαμε, μυθιστόρημα και ακροβατώντας μεταξύ πραγματικότητας και μυθιστορίας, μας καλεί να πιστέψουμε στην ελπίδα και την αναγέννηση που συμβολίζει η σπείρα. Στο κινηματογραφικά γραμμένο βιβλίο του, με τις αναδρομές στο παρελθόν και τις μεταβάσεις από χώρα σε χώρα, η πλοκή εξελίσσεται αβίαστα και το σασπένς επικρατεί μέχρι τέλους.

Συνεκτικός κρίκος της ιστορίας, ο πόλεμος. Οι πέντε φίλοι –εκ των οποίων θα μας απασχολήσουν, τελικά, οι δύο– συναντιούνται για πρώτη φορά στην εφηβεία τους,

το 1919, στη λήξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Μόλις ξαναβρεθούν, το 1937, τα φασιστικά καθεστώτα έχουν πάρει την ανιούσα και ο ισπανικός εμφύλιος έχει ήδη ξεκινήσει. Ενώ το 1954, κατά την τελευταία συνάντησή τους στις ΗΠΑ, βρίσκονται στην καρδιά του μακαρθισμού. Οι χαρακτήρες, όπως ο ίδιος ο συγγραφέας θέλησε, δεν είναι ούτε ήρωες ούτε αντιήρωες, αλλά πρόσωπα που ανήκουν στον μέσο όρο και βρίσκουν το αντίστοιχό τους στην πραγματικότητα, «που παθιάζονται για ιδέες, που ερωτεύονται και θεώνονται και απογοητεύονται, όπως και κάθε άνθρωπος στη ζωή του. [...] Πατούν στη γη, προσπαθώντας αενάως να αγγίξουν μια στάλα ουρανό».¹

Αν και πρωταγωνιστής ουσιαστικά είναι ο Χοσέ Αντόνιο Γκαρσία, η πλοκή ξεκινά από την αφήγηση της ζωής του Τζορτζ Ντίκινσον Τζούνιορ και εκτυλίσσεται με βάση τη δική του πορεία. Θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε, επομένως, ότι ο Τζορτζ αποτελεί την αφορμή για να μάθουμε την ιστορία του Χοσέ Αντόνιο, ιδιαίτερα στο τελευταίο μέρος του βιβλίου, όπου ο δεύτερος αφηγείται τμήματα της ζωής του στον Τζορτζ. Μια κρίση στη ζωή του Τζορτζ, που ξεκινά από τα οικονομικά του αλλά επεκτείνεται σε όλους τους τομείς, τον παρακινεί να αφήσει την πολιτεία του αμερικανικού Νότου, όπου ζει, και να ταξιδέψει στο Λονδίνο, με σκοπό να συναντήσει τους παιδικούς του φίλους από τέσσερις διαφορετικές χώρες της Ευρώπης, στους οποίους έχει στείλει κάλεσμα. Κι ενώ δεν ήξερε αν θα ανταποκρίνονταν στο κάλεσμά του, 18 χρόνια μετά, η συνάντησή τους ανοίγει νέους ορίζοντες στη ζωή του. Αφού επανασυνδεθεί με τον έναν από αυτούς για τα καλά –ή ίσως και όχι– θα ταξιδεύσουν παρέα στην Ελλάδα για έναν σκοπό εξίσου σοβαρό και αλλοπρόσαλλο. Στην Πάτρα της δικτατορίας του Μεταξά, όπου θα βρεθούν για να εκπληρώσουν τον (παράτολμο) στόχο τους, θα έρθουν αντιμέτωποι με διάφορες περιπέτειες, αλλά και με τον έρωτα.

Το ταξίδι τους αυτό, συν τοις άλλοις, θα τους φέρει ακόμα πιο κοντά και θα γίνει η αφορμή ώστε να γνωρίσουν ο ένας τον άλλον πραγματικά. Ο Τζορτζ δεν μπορούσε να μπει στη θέση του Ισπανού φίλου του, τον οποίο στοιχειώνει η εμπειρία του εμφυλίου πολέμου της Ισπανίας, μέχρι τη στιγμή που εκείνος, μετά από μια παράτολμη ενέργειά του, του διηγήθηκε την ιστορία της ζωής του, τη φρίκη που είχε βιώσει... «Έτσι κι αλλιώς, όποιος δεν έχει ζήσει την εξαθλίωση που μπορεί να επιφέρει άνθρωπος σε άνθρωπο είναι αδύνατο να πιστέψει ακόμα και την πιθανότητα της ύπαρξής της».² Η φιλική τους σχέση, εντούτοις, δοκιμάζεται σοβαρά, όταν καλούνται να προκαλέσουν κακό σε αθώους· εντολή που τους δίνει ένας άνθρωπος του υποκόσμου, με την πρόφαση πως τους βοήθησε να πραγματοποιήσουν τον σκοπό τους. Ο Χοσέ Αντόνιο επιμένει να είναι στοχοπροσηλωμένος, ενώ ο Τζορτζ, από την άλλη, προτείνει να αλλάξουν πορεία. Εντέλει, τη λύση δίνει ο πρώτος, στιγματίζοντας ανεξίτηλα τη φιλία τους. Μόνο που αυτό θα οδηγήσει στον εκ νέου αποχωρισμό τους.

Χρόνια μετά, στην Αμερική όπου συνεχίζει τη ζωή του ο Τζορτζ, ο Χοσέ Αντόνιο –που κι αυτός διαμένει εκεί ως Μάριο Ναπολιτάνο– θα τον προσκαλέσει σε μια ακόμα συνάντηση, για να του ζητήσει μια μεγάλη χάρη... Θα φανεί ο Τζορτζ αντάξιος του φίλου του;

1. Στάθης Πολίτης, «Το γράψιμο είναι πάθος, έρωτας, ταξίδι μαγικό», εφ. Πελοπόννησος, 1.1.2024, διαθέσιμο στο: <https://pelop.gr/stathis-politis-to-grapsimo-einai-pathos-erotas-taxidi-magiko/>

2. Στάθης Πολίτης, Σπείρα, εκδ. Το Δόντι, Πάτρα 2023, σ. 212.

Από το οπισθόφυλλο του βιβλίου: Ο αφηγητής συναντά τον Γκαουστίν, έναν περιπλανώμενο στον χρόνο ταξιδιώτη, που έχει αποσυνδέσει τη ζωή του από την σύγχρονη πραγματικότητα και έχει δημιουργήσει «την κλινική για το παρελθόν». Πρόκειται για ένα ίδρυμα που προσφέρει μία πρωτότυπη θεραπεία για τους πάσχοντες από Αλτσχάιμερ: κάθε όροφος αναπαράγει λεπτομερώς μία δεκαετία του περασμένου αιώνα. Οι ασθενείς χάνουν την αίσθηση του παρόντος και του μέλλοντος και μεταφέρονται πίσω στον χρόνο, ξεκλειδώνουν και αναβιώνουν τις αναμνήσεις τους.

Το Χρονοκαταφύγιο είναι ένα καθηλωτικό μυθιστόρημα του Βούλγαρου συγγραφέα Γκ. Γκοσποντίνοφ για την μνήμη, το γήρας που φέρνει την άνοια, το παρελθόν ως πατρίδα στο οποίο γυρίζουμε όταν ο κόσμος μας καταρρέει. Με μία ευφύεστατη μείξη των αφηγηματικών ειδών, ξεκινά ως αφήγηση για να συνεχίσει ως δοκίμιο, πολιτική και οικονομική ιστορία της Ευρώπης, ακόμη και λογοτεχνική κριτική βρίσκει στις σελίδες του. Οι διακειμενικές αναφορές σε πυκνή παράταξη. Σημειώνω ενδεικτικά Μ. Προυστ (η μαντλέν της μνήμης), Τ. Μαν, Χ.Α. Μπόρχες (Φούνες ο Μνήμων), Όμηρος (Οδύσσεια), Μπ. Μπρεχτ, Ερν.Χεμινγκουέι, Τζ. Τζόυς, Β. Γουλφ και πολλοί πολλοί άλλοι.

Είναι παράλληλα ένα μυθιστόρημα ποιητικής όπου ο συγγραφέας παράλληλα με το ξεδίπλωμα της πλοκής, δίνει και τα κλειδιά της γραφής του. Από την αρχή σχεδόν μας δείχνει τον τρόπο που επινόησε τον ήρωά του και πώς αλληλοτροφοδοτούνται η ιστορία της κλινικής του παρελθόντος που γνωρίζει μέσω αυτού, με το μυθιστόρημα για το παρελθόν που σκέφτεται να γράψει. Ο ήρωας φέρει το παράξενο όνομα Γκαουστίν που είναι συνδυασμός ονομάτων του αγίου Αυγουστίνου με τον Γκαριμπάλντι, «...συνδυασμός του πρώιμου θεολογικού λόγου με την όψιμη επαναστατικότητα...».

Μέσα από τις ιστορίες των τροφίμων της κλινικής βλέπουμε πώς περιδιαβαίνει ο καθένας το παρελθόν του. Είναι αφοπλιστική η ιστορία του Κυρίου Ν., που στην αδυναμία του να αναστήσει το παρελθόν του επιστρατεύει από τα βάθη της μνήμης του τον μυστικό πράκτορα που τον παρακολουθούσε και τον εκλιπαρεί να του στήσει την ζωή του όπως την έβλεπε όταν τον κατασκόπευε, με την χαρακτηριστική φράση «Διηγήσου μου ποιος είμαι...».

Και εδώ μπαίνει το ερώτημα -αφού η Ευρώπη είναι χωρισμένη σε δύο κόσμους τον δυτικό και τον ανατολικό- ποιο παρελθόν θέλουν οι άνθρωποι να ζήσουν, το βιωμένο των ευτυχημένων δυτικών ή αυτό που ονειρεύτηκαν οι ανατολικοί και δεν είναι βέβαια αυτό που έχουν ζήσει. Η σάτιρα της απολυταρχίας του καθεστώτος της πατρίδας του είναι ανελέητη, η ατμόσφαιρα με την γραφή των ονομάτων μόνο με τα αρχικά τους, καφκική. Κατά την επιστροφή του αφηγητή στην πατρίδα του την Βουλγαρία συνθέτει μία αλληγορική ιστορία με μία μάγισσα που βλέπει μέσα στο αεροπλάνο για να θέσει ερωτήματα για χώρες, σύνορα, εθνικισμούς, τους δικούς μας και τους ξένους ανθρώπους.

Οι τελευταίες εκατό σελίδες με την κατακερματισμένη αφήγηση είναι ένας ευρηματικός τρόπος να μας μπάσει στη σκέψη του ανθρώπου που χάνει τη μνήμη του σταδιακά και όλα αναμνήσεις, εντυπώσεις γίνονται αποσπασματικά. Σε αυτό το σημείο αναρωτιέται και για τον ήρωά του «...Δεν θυμάμαι πια αν είμαι εγώ που επινόησα τον Γκαουστίν ή αυτός εμένα. Υπήρχε εκείνη η κλινική για το παρελθόν ή μήπως δεν ήταν παρά μια ιδέα... Και μήπως όλα αυτά με το επερχόμενο παρελθόν έχουν ήδη συμβεί ή μήπως αρχίζουν αύριο...».

Στο τέλος, με αφορμή μία αναφορά του συγγραφέα για μία φυλή στις Άνδεις που ακόμη και σήμερα πιστεύουν ότι το «μέλλον είναι πίσω σου... ενώ το παρελθόν είναι μπροστά στα μάτια σου, έχει συμβεί... περπατάς προς τα εμπρός με το βλέμμα στραμμένο στο παρελθόν και στρέφεται πίσω προς το μέλλον» μας συνδέει με την Ιλιάδα στον αποχαιρετισμό Έκτορα-Ανδρομάχης, όταν ο Έκτωρ προφητεύει τον χαμό της Τροίας ως εξής: «αλλ' ου μοι Τρώων τόσον μέλει άλγος οπίσσω», (αλλά δε με νοιάζει τόσο ο χαμός των Τρώων στο μέλλον), μία κοινή αντίληψη των αρχαίων λαών για τον χρόνο, την ασφάλεια της γνώσης του παρελθόντος και την αβεβαιότητα που γεννά η έλλειψη ορατότητας του μέλλοντος.

«Δεν βρίσκω στη μυθολογία κανέναν θεό της μνήμης ή έστω της λήθης... Απ' ό,τι φαίνεται όταν εμφανίστηκαν οι μύθοι, ο κόσμος ήταν ακόμα αρκετά νέος για να έχει αναμνήσεις, αρκετά νέος για να αρχίσει να ξεχνάει... Και οι άνθρωποι πέθαιναν νωρίς, πριν το γήρας αδειάσει το μυαλό τους».

ΜΕΤΑΞΥ ΤΑΪΒΑΝ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΗΣ: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ

HUA HSU, ΜΕΙΝΕ ΑΛΗΘΙΝΟΣ, ΕΝΑ ΧΡΟΝΙΚΟ ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗΣ, ΜΤΦΡ. ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΑΚΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΕΚΔ. ΟΚΤΩ, 2024.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΓΕΡΑΝΤΩΝΗ

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Το *Μείνε αληθινός* είναι μια αυτοβιογραφία του Hua Hsu¹ που αφηγείται τη φιλία του συγγραφέα με τον Ken, έναν συμφοιτητή του, με φόντο το Πανεπιστήμιο του Berkeley τη δεκαετία του 1990. Ο Hsu, γιος Ταϊβανέζων μεταναστών, είναι λάτρης της indie rock και της αντικουλτούρας, ενώ ο Ken, Ιαπωνο-αμερικανός, έχει πιο mainstream προτιμήσεις. Παρά τις διαφορές τους, ανέπτυξαν μια βαθιά φιλία, συζητώντας για μουσική, για ρούχα και για pop culture. Στην πραγματικότητα όμως συνδέονται εξαιτίας της εμπειρίας τους ως Ασιάτες που ζουν στις ΗΠΑ. Όταν ο Hsu γνώρισε τον Ken του φάνηκε αντιπαθής. Ως μέλος φοιτητικής αδελφότητας, με απαισιο γούστο στη μουσική, έμοιαζε ολόιδιος με όλους τους άλλους. Για τον Hsu, που ασχολούνταν με την δημιουργία fanzine και σύχναζε σε δισκάδικα με underground μουσική, ο Ken ανήκε στο είδος ανθρώπου που ο Hsu προσπαθούσε πάντοτε να αποφύγει. Το μοναδικό στοιχείο που τους ένωσε ήταν η προσπάθειά τους να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις μιας κουλτούρας που φαινόταν να μην ταιριάζει σε κανέναν από τους δύο. Παρά την πρώτη εντύπωση, γίνονται φίλοι. Αυτή η σχέση χτίζεται με συζητήσεις, εξομολογήσεις, κάπνισμα στο μπαλκόνι, επιτυχίες και αποτυχίες στην καθημερινή φοιτητική ζωή. Κι έπειτα ο Ken χάνεται βίαια. Δυστυχώς το 1998 δολοφονήθηκε κατά τη διάρκεια μιας ληστείας αυτοκινήτου, γεγονός που συγκλόνησε τον Hsu και τον οδήγησε να γράψει το βιβλίο αυτό.

Ο συγγραφέας καταφέρνει να αιχμαλωτίσει τον αναγνώστη καθώς παρουσιάζει μια φιλία που βασίστηκε πάνω στις διαφορές. Η σχέση του με τον Ken αποτυπώνεται με λεπτομέρεια, προσφέροντας στον αναγνώστη μια μοναδική οπτική της δυναμικής της σχέσης τους, με την οποία πολλοί μπορούν να ταυτιστούν. Το δυνατότερο ίσως στοιχείο της αυτοβιογραφίας αυτής είναι ο τρόπος που ο Hsu εξετάζει τον μηχανισμό του πένθους. Αντί να προσφέρει εύκολες απαντήσεις, παρουσιάζει την πολυπλοκότητα των συναισθημάτων του καθώς προσπαθεί να συμφιλιωθεί με την τραγική απώλεια του φίλου του, αναδεικνύοντας την ανάγκη να παραμείνει κανείς πιστός στον εαυτό του και στις αξίες του. Βασική θεματική, επίσης, είναι η εξερεύνηση της ταυτότητας και του τι σημαίνει να μεγαλώνεις ως παιδί μεταναστών στις ΗΠΑ. Ο συγγραφέας μιλά για την περιθωριοποίηση των Ασιατών στην αμερικανική κουλτούρα, τονίζοντας τις πολιτισμικές και κοινωνικές πιέσεις που αντιμετωπίζουν οι Αμερικανο-ασιάτες νέοι. Ως παιδί μεταναστών εξετάζει πώς διαμορφώνεται η ταυτότητα μέσα από την κουλ-

1. Ο Hua Hsu είναι μόνιμος συντάκτης στο New Yorker. Διδάσκει στο Κολέγιο Bard.

Μεγάλωσε στην Bay Area του San Francisco και ζει στο Brooklyn. Το βιβλίο του *Μείνε αληθινός* βραβεύτηκε με το Pulitzer 2023 και το National Book Critics Circle Award. Το 2024 έφτασε στη θέση #58 της λίστα New York Times με τα 100 καλύτερα βιβλία του 21ου αιώνα.

τούρα, την ασιατική καταγωγή και τον αμερικάνικο τρόπο ζωής. Το βιβλίο αγγίζει θέματα όπως ο ρατσισμός, οι πολιτισμικές προκαταλήψεις και η μοναξιά που μπορεί να συνοδεύει την αίσθηση του «διαφορετικού». Ο τίτλος του βιβλίου αντικατοπτρίζει τη βασική θεματική του: την αναζήτηση της αυθεντικότητας. Μέσα από τις εμπειρίες του ο Hsu καταφέρνει να μας θυμίζει τη σημασία του να παραμένουμε πιστοί στις αξίες, τις σχέσεις και τα όνειρά μας, ακόμα και όταν η ζωή μας φέρνει αντιμέτωπους με το απρόβλεπτο. Η γραφή του είναι εξαιρετικά προσεγμένη, με λεπτομέρεια και βάθος, που κάνει τον αναγνώστη να αισθάνεται ότι μοιράζεται μια οικεία συζήτηση με τον συγγραφέα.

Ο Charles Arrowsmith αναφέρει πως ο αναστοχασμός και τα χρόνια περισυλλογής είναι τρόπον τινά αποτυπωμένα στο βιβλίο, καθώς «ο πόνος μιας φιλίας που χάθηκε αλλά τιμήθηκε, είναι αυτός που θα παραμείνει χαραγμένος στους αναγνώστες».² Ο Hua Hsu καλεί τον αναγνώστη να στοχαστεί για τις σχέσεις, την ταυτότητα και τις εμπειρίες που διαμορφώνουν τους νέους ενήλικες. Το βιβλίο διερευνά πώς οι σχέσεις μας διαμορφώνουν το ποιοι είμαστε, θέτει ερωτήματα για τη σημασία του ανήκειν, την αποδοχή της διαφορετικότητας και την πολυπλοκότητα του πένθους. Επιπλέον, η ευαισθησία στη γραφή του και οι ζωντανές περιγραφές της δεκαετίας του 1990, από τη μουσική σκηνή μέχρι τις πολιτισμικές συγκρούσεις, προσφέρουν μια νοσταλγική αλλά και διαχρονική εμπειρία ανάγνωσης. Το *Μείνε αληθινός* είναι κάτι περισσότερο από ένα «memoir» φιλίας. Είναι μια ιστορία ενηλικίωσης, μια ιστορία αφομοίωσης, αναζήτησης του τι σημαίνει να ζεις αυθεντικά και να διατηρείς την πίστη σου στον εαυτό σου, ακόμα και μπροστά στην απώλεια. Φαινομενικά είναι μια ιστορία «τυλιγμένη» σε μια λεπτομερή αφήγηση του τι σημαίνει να είσαι νεαρός ενήλικας στην δεκαετία του '90, με τους CD-burners, τα fanzines, τους Fugees, τον Kurt Cobain, τα fax και την AOL, αλλά στην πραγματικότητα είναι ένα δώρο προς τον φίλο του, που δεν μπόρεσε ποτέ να του το προσφέρει. Πρόκειται λοιπόν για ένα έργο με πολιτική βαρύτητα δεδομένου ότι συνδυάζει προσωπικά γεγονότα με ευρύτερα πολιτισμικά και κοινωνικά θέματα.³

2. Charles Arrowsmith, «Hua Hsu's 'Stay True' questions the meaning of a senseless tragedy», *Washington Post*. Βλ. περισσότερα εδώ: <https://www.washingtonpost.com/books/2022/10/04/stay-true-memoir-hua-hsu/>.

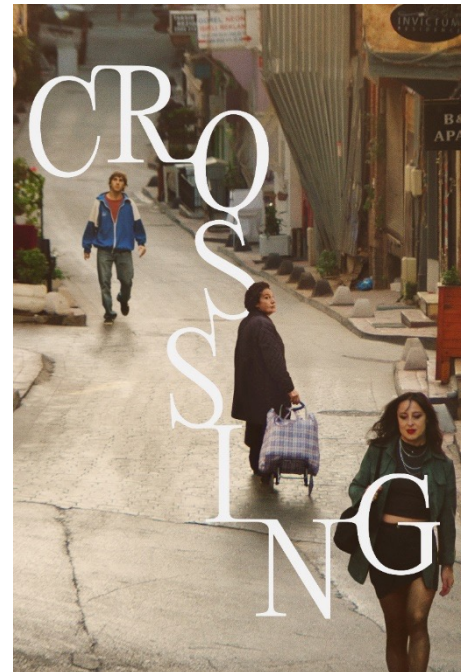
3. Είναι σημαντικό εδώ να επισημανθεί πως πάνω από 22 εκατομμύρια άτομα στις ΗΠΑ έχουν ασιατική καταγωγή: ο πληθυσμός αναμένεται να φτάσει τα 46 εκατομμύρια το 2060. Οι Κινέζοι αποτελούν το 24% των Αμερικανο-ασιατών, οι Ινδοί το 21%, οι Φιλιππινέζοι το 19%. Ακολουθούν οι Βιετναμέζοι, οι Κορεάτες, οι Ιάπωνες και όσοι προέρχονται από τα νησιά του Ειρηνικού. Περίπου το 45% των Ασιατών ζουν στις δυτικές ΗΠΑ, με το 30% να είναι εγκατεστημένο στην Καλιφόρνια. Πάνω από τους μισούς ενήλικους Ασιάτες (54-55%) έχουν πανεπιστημιακό πτυχίο, ενώ στον γενικό πληθυσμό το ποσοστό αυτό είναι 32%. Βλ. για το κίνημα «Stop AAPI Hate» εδώ: <https://eu.usatoday.com/story/news/nation/2024/09/25/asian-american-hate-crimes-survey/75357467007/> και <https://www.athensvoice.gr/epikairota/diethni/789271/stop-asian-hate-ti-ehei-allaxei-apo-tin-epohi-tou-kitrinou-kindunou/>.

CROSSING (2024): ΕΝΑ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΛΥΤΡΩΣΗΣ

Μια πενταετία μετά την ταινία *And Then We Danced* (2019), ο Levan Akin επιστρέφει με το *Πέρασμα* (*Crossing*). Πρόκειται για μια ταινία που αναδεικνύει τη μαεστρία του σκηνοθέτη στην αφήγηση ανθρώπινων ιστοριών, εμπλουτισμένων με έναν κοινωνικό σχολιασμό για τις προκαταλήψεις, την αμφισβήτηση και τη συγχώρεση.

Ο γεωργιανής καταγωγής Σουηδός δημιουργός τοποθετεί στο επίκεντρο του κάδρου του μια ιστορία για τα στερεότυπα κοινωνικής συμπεριφοράς, θέμα που μελετά διεξοδικά με φόντο την ιδιαίτερη πατρίδα του, τη Γεωργία. Αυτή τη φορά ακολουθεί τη Lia (Mzia Arabuli) στο ταξίδι της προς τη λύτρωση, μια απογοητευμένη συνταξιούχο δασκάλα που αναζητά την ανιψιά της, Tekla, στην Κωνσταντινούπολη, για να εκπληρώσει την υπόσχεση προς τη νεκρή αδερφή της ότι θα την προσέχει. Συνοδοιπόρος της σε αυτό το ταξίδι είναι ο Achi (Lucas Kankava), ένας νεαρός γείτονας που προσφέρθηκε να τη συνοδεύσει και να τη βοηθήσει με τα σπασμένα Τουρκικά και Αγγλικά που ξέρει. Το αταίριαστο αυτό ζευγάρι ξεκινά από το Μπατούμι για την άλλη πλευρά της Μαύρης Θάλασσας, σε ένα πέρασμα, μια μετάβαση πρωτίστως ψυχική, αλλά και πανανθρώπινη. Έτσι, οι δύο τους περνούν στην Πόλη, από όπου έχουν περάσει χιλιάδες άλλοι άνθρωποι και διάφοροι λαοί, για να ικανοποιήσουν τον προσωπικό τους σκοπό. Εκεί, ο παρορμητικός Achi και η συγκρατημένη Lia θα συναντήσουν ποικίλες μειονότητες και θα βιώσουν τη δική τους οδύσεια χωρίς καμία ωραιοποίηση. Ο Akin φωτίζει τις αθέατες όψεις της μητρόπολης του Βοσπόρου και φέρνει τους ήρωες αντιμέτωπους με τις πεποιθήσεις και τις αντιλήψεις τους, καθώς και με τον τρόπο που αυτές μεταβάλλονται σε ένα περιβάλλον πιο ανεκτικό. Κατά τη διάρκεια αναζήτησης της Tekla στις κακόφημες συνοικίες της Κωνσταντινούπολης θα γνωρίσουν την Enrim (Deniz Dumanli), μια τρανς γυναίκα δικηγόρο, και η επαφή μαζί της θα βοηθήσει στη γεφύρωση του ψυχικού και γεωγραφικού χάσματος.

Η ταινία, με τη μορφή ενός ντοκιμαντέρ, παραδίδει μια αυτοψία για την queer κοινότητα σε πολιτισμούς της Εγγύς Ανατολής, χωρίς απαραίτητα να βλέπει μέσα από ένα queer βλέμμα. Ωστόσο, η αφήγηση έχει μια ευαισθησία και μια ειλικρίνεια. Ο σκηνοθέτης δεν αναφέρεται επιδερμικά στο θέμα, αλλά διεισδύει και χτίζει το φινάλε σταδιακά και με ήπιο τρόπο, χωρίς υπερβολές. Στον πολύβουο και ταυτόχρονα μοναχικό κόσμο του σινεμά του Akin, ο οποίος περιστοιχίζεται από τις εξαιρετικές ερμηνείες του καστ, το βασικό ζητούμενο είναι η συγχώρεση, που οδηγεί στην προσωπική λύτρωση.

ΟΤΑΝ ΤΟ ΣΙΝΕΜΑ ΦΩΤΙΖΕΙ ΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ: ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΑΙΝΙΑ *SMALL THINGS LIKE THESE*

Τα «μικρά πράγματα» φανερώνουν τις «μεγάλες αλήθειες» στην κινηματογραφική προσαρμογή του ομώνυμου μυθιστορήματος της Claire Keegan από τον Tim Mielants. Ο σκηνοθέτης τοποθετεί στο κάδρο την ιστορία γύρω από τα «πλυντήρια της Μαγδαληνής», τη μαύρη σελίδα της Καθολικής Εκκλησίας στην Ιρλανδία από τη δεκαετία του 1920 έως του 1990, και καταφέρνει να δημιουργήσει μια διαχρονική ανθρώπινη αφήγηση για την κακοποίηση των «περιπεσούσων κοριτσιών» στα μοναστήρια και να θίξει αξίες όπως η συμπόνοια, η προσωπική ηθική και ευθύνη.

Η πλοκή αφηγείται την ιστορία του Bill Furlong (Cillian Murphy), ενός οικογενειάρχη, εμπόρου άνθρακα, σε μια μικρή ιρλανδική πόλη τα Χριστούγεννα του 1985. Ο Bill εργάζεται σκληρά για να μπορέσουν μαζί με τη γυναίκα του, Eileen (Eileen Walsh), να αναθρέψουν τις πέντε κόρες τους και να ανταποκριθούν στα έξοδα των γιορτών. Ξεκινά από τα χαράματα, προμηθεύοντας καυσόξυλα τους κατοίκους και τα καταστήματα της περιοχής, και επιστρέφει στην οικογένειά του το βράδυ. Εκεί, πριν καθίσει στο τραπέζι για το οικογενειακό δείπνο, ακολουθεί ένα μικρό

τελετουργικό, τρίβοντας πολύ δυνατά στον νιπτήρα τα δάχτυλά του με μια σκληρή βούρτσα, ώστε να διώξει τα υπολείμματα άνθρακα. Γρήγορα, όμως, θα συνειδητοποιήσει ότι υπάρχουν και πράγματα που δεν ξεπλένονται. Έπειτα, τρώει με την οικογένειά του και ακούει τις κόρες του να μιλούν για τη μέρα τους και το καθολικό σχολείο όπου φοιτούν. Ο Bill ζει μια ήρεμη οικογενειακή ζωή και προσπαθεί να προσφέρει στα παιδιά του όλα όσα στερήθηκε εκείνος, ως νόθος γιος μιας νεαρής κοπέλας, που, ωστόσο, είχε την τύχη να εργάζεται ως οικονόμος στο κτήμα μιας πλούσιας κυρίας και δεν «κακόπεσε». Το παιδικό του τραύμα, ως εξώγαμου γιού, αυτά τα Χριστούγεννα θα ζωντανέψει και θα τον αναγκάσει να ακούσει τη συνειδήσή του και να σώσει αυτό που κρύβεται στην αποθήκη του κάρβουνου στο μοναστήρι.

Πρόκειται για μια ταινία που πραγματεύεται την εσωτερική σύγκρουση και την ατομική ευθύνη απέναντι στην κοινωνική διαφθορά και τη θρησκευτική εξουσία. Ο Bill κάνει αναδρομές στην παιδική του ηλικία και θυμάται γεγονότα που είχε αποσιωπήσει, μέχρι τη στιγμή που βρίσκεται μπροστά σε ένα ηθικό δίλλημα. Η ανάμνηση της μητέρας του και η σκέψη της δυνητικής κακομεταχείρισής της κινητοποιούν τον σιωπηλό και εσωστρεφή αντι-ήρωα, ο οποίος αποφασίζει να δράσει. Η συγκλονιστική ερμηνεία του οσκαρικού Cillian Murphy δίνει μια βαθύτερη διάσταση στην κινηματογραφική αφήγηση, ενισχύοντας την υποβόσκουσα ένταση και την εσωτερική σύγκρουση του πρωταγωνιστή. Ο απλός πολίτης που αμφιταλαντεύεται αν πρέπει και αν μπορεί να απαρνηθεί την καθεστηκυία τάξη πραγμάτων. «Κάποιες φορές πρέπει να παραβλέπεις κάποια πράγματα» τον συμβουλεύει η Eileen, δίνοντας έμφαση στο ηθικό βάρος που κουβαλάει ο άνθρωπος απέναντι σε κάθε μορφής αδικία και στο διαχρονικό δίλλημα μεταξύ αντίδρασης και σιωπής. Πρέπει ο ήπιος Bill να πάρει θέση απέναντι στο διεφθαρμένο σύστημα του μοναστηριού και να αντιμετωπίσει τον άκαμπο χαρακτήρα της ηγουμένης ή πρέπει να παραμείνει θεατής για να γλιτώσει τη δική του οικογένεια; Η απάντηση του Mielants είναι ηχηρή και ξεκάθαρη. Η αλήθεια πρέπει να αποκαλύπτεται όσο σκληρή κι αν είναι. Έτσι, ο Bill αποδεικνύεται ένας στοργικός και τρυφερός γονιός, όχι μόνο για τις κόρες του, αλλά λειτουργεί με ευαισθησία ακόμα και για τα κορίτσια που εκδιώχθηκαν βιαίως από τις οικογένειές τους, έχοντας στο μυαλό του ως σημείο αναφοράς τη μητέρα του.

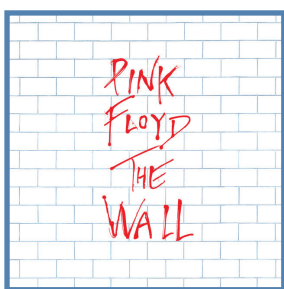
Ο σκηνοθέτης εστιάζει σε ένα σκοτεινό, χιονισμένο τοπίο και στις συναισθηματικές μεταπτώσεις του ήρωα, εναλλάσσοντας το φως με τη σκιά, με αποτέλεσμα να δημιουργεί αριστοτεχνικά ένα δίπολο εξωτερικής αγνότητας και εσωτερικής διαφθοράς, για να κάνει το δικό του προσωπικό σχόλιο αναφορικά με την απάνθρωπη εκμετάλλευση νεαρών γυναικών από την Καθολική Εκκλησία στην Ιρλανδία του 1980.

ΜΟΥΣΙΚΗ

PINK FLOYD, THE WALL 45 ΧΡΟΝΙΑ «ΣΠΑΕΙ» ΤΟΥΣ ΤΟΙΧΟΥΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Σαράντα πέντε χρόνια μετά την κυκλοφορία του, στις 30 Νοεμβρίου του 1979, το *The Wall* των Pink Floyd έγραψε ιστορία. Η απήχηση του 11ου στούντιο άλμπουμ της πασίγνωστης progressive rock μπάντας από το Ηνωμένο Βασίλειο ήταν αδι-αμφισβήτητη, σκαρφαλώνοντας αμέσως στην κορυφή των βρετανικών και αμερικανικών charts, παρόμοιο κατόρθωμα με το *The Dark Side of the Moon* στις αρχές της δεκαετίας του '70.

Το *The Wall* αποτελεί rock opera και θεματικό άλμπουμ, εμβαθύνοντας στα επίκαιρα θέματα της απομόνωσης, της ψυχικής ασθένειας, της ανόδου του φασισμού, της βίας, του εθισμού και των συνεπειών του πολέμου.

Όλα ξεκίνησαν όταν ο μπασίστας Ρότζερ Γουόττερς, μετά από μια περιοδεία του '77, δημιούργησε τον πρωταγωνιστή του άλμπουμ, τον Πινκ, τον οποίο βάσισε στον εαυτό του και στον πρώην κιθαρίστα του συγκροτήματος και φίλο του, Σιντ Μπάρρεττ. Ο Πινκ χάνει τον πατέρα του σε μικρή ηλικία λόγω του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και μεγαλώνει με την υπερπροστατευτική μητέρα του, ταυτόχρονα ζώντας σε ένα αυστηρό σχολικό περιβάλλον, που δεν επέτρεπε καμία ελευθερία προσωπικής έκφρασης. Οδηγείται στην απομόνωση ως ενήλικας, μετά από μια σειρά αποτυχημένων διαπροσωπικών σχέσεων, και έτσι χτίζει έναν μεταφορικό τοίχο γύρω από τον ίδιο, για να είναι ασφαλής από τον έξω κόσμο.

Ως ακουστική εμπειρία, το *The Wall* έχει επίσης πολλά να προσφέρει, από τα πιο μελαγχολικά κομμάτια, με κύρια παραδείγματα τα *Mother* και *Goodbye Blue Sky*, έως τα πιο σκοτεινά και «βίαια», τα *One of my Turns*, *Waiting for the worms* και *In The Flesh* έρχονται στο μυαλό. Θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ένα από τα πιο πειραματικά άλμπουμς του συγκροτήματος, γεγονός που οφείλεται κυρίως στον Ρότζερ Γουόττερς και στις τεχνικές αποφάσεις, όσον αφορά τη μουσική παραγωγή και το γράψιμο των στίχων. Υπάρχει μία έντονη θεατρικότητα, όπως φαίνεται στα *The Trial* και *Bring the Boys Back Home*, που είναι αρκετά πρωτόγνωρη σε σύγκριση με τις προηγούμενες ροκ κυκλοφορίες του συγκροτήματος.

Το πρώτο μισό του άλμπουμ επικεντρώνεται γύρω από τις εμπειρίες του Πινκ που τον οδήγησαν στην απαλλοτρίωση, τη μοναξιά και τη διαδικασία «χτίσης» του τοίχου του. Το δεύτερο μισό, από την άλλη, εξετάζει την καθοδική πορεία της ψυχικής του υγείας και την έλλειψη συμπόνοιάς του για τον συνάνθρωπο, παράγοντες που τον κατευθύνουν στον κυνισμό και την υιοθέτηση ακραίων πολιτικών απόψεων. Καταλήγει στη συνειδητοποίηση των συνεπειών των πράξεων του και «σπάει» τον τοίχο, εκθέτοντας τον πραγματικό του εαυτό και την ευαλωτότητά του στους γύρω του. Γίνεται όλο και πιο προφανές ότι πρόκειται για μία ροκ όπερα, που δε διστάζει όχι μόνο να προσεγγίσει βαριά και επίπονα ζητήματα, μα και να διαμορφωθεί γύρω από αυτά.

Εκτός από κριτική απέναντι στην κουλτούρα του ατομικισμού, αποτελεί και προειδοποίηση κατά του μίσους και του φανατισμού. Ωθεί, με το δικό του τρόπο, και τους νεότερους ακροατές προς τη σύνδεση με το διπλανό τους και την εξάλειψη των διαφορών, δίνοντας ένα διαχρονικό μήνυμα στο κοινό για τη σημασία της κοινότητας.

«Έπαυλις μετά σταφιδαμπέλου» γράφει η παλιά καρτ ποστάλ. Πρόκειται, βέβαια για την έπαυλη Κόλλα, (Βίλα Κόλλα), «κατασκευασμένη στα τέλη του 19ου αιώνα», η οποία, σύμφωνα με τη Μαρία Κακούρη-Βουδούρογλου, «παραπέμπει σε αγροτόσπιτα ιταλικής επαρχίας, ενώ χαρακτηριστικοί είναι οι πυργίσκοι που υπάρχουν και που προσδίδουν γραφικότητα και κοσμοπολίτικη διάθεση». Η οικογένεια Κόλλα, με χιώτικη καταγωγή, εγκαταστάθηκε στην Πάτρα (1828) και διέπρεψε σε πολλές οικονομικές δραστηριότητες, με κύρια ενασχόληση το εμπόριο σταφίδας. Όταν χτίστηκε η βίλα, τα οξυκόρυφα τόξα και οι οκταγωνικοί πύργοι θεωρήθηκαν πως ήταν εκτός του κλίματος του αρχιτεκτονικού κλασικισμού. Τα νεογοτθικό στυλ, εντελώς ιδιαίτερο για την εποχή της πατρικής αστικής ανοικοδόμησης, σε συνδυασμό με την πλούσια κηποτεχνία (από αμπέλια έως καφεόδεντρα) ενίσχυσε την «εξωτική» εικόνα του οικήματος, το οποίο φιλοξενούσε μέχρι και γήπεδα τένις. Σήμερα, η Βίλα Κόλλα έχει χαρακτηριστεί ως έργο τέχνης, ενώ η πρόσφατη επαναλειτουργία της με αφορμή τα εικαστικά δρώμενα του καρναβαλιού την έφερε ξανά στο προσκήνιο της δημοσιότητας. Θα ήταν εξαιρετική τύχη για το Πανεπιστήμιο, αλλά και για την πόλη, η Βίλα Κόλλα να μετατραπεί σε ένα μόνιμο πολιτιστικό τοπόσημο, που θα φιλοξενεί τις τέχνες.

